

VIENYBĖ

77 M. 18 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. GEGUŽES (MAY) 17 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Amerikos diplomatinė misija Amerikos žemėje. Tai vienintelė tokia JAV ambasada. Jungtinių Tautų misija, kurios patalpose anądien vyko seminaras dėl Amerikos politikos Jungtinių Tautų atžvilgiu. Nuotraukoje: A. Sinušienė, V. Tysliavienė ir Walter Sinus. Vienybė buvo vienintelis lietuviškas laikraštis, kurio atstovai dalyvavo seminare. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Jungtinės Tautos specialioji sesija

Atėinančių dviejų savaitių laikotarpyje Jungtinės Tautos išnagrinės būdus, kaip joms surinkti lėšų, reikalingų padengti taikos išlaikymo išlaidoms Kongo ir Palestinoje.

Gegužės 14 d. sušauktoji specialioji Generalinės Asamblėjos pilnatinė sesija turi du pranešimus savo darbotvarkėje.

Viename pranešime informuoja taip vadinamoji Darbo grupė, susidedanti iš 21 nario, kuriai pereiną gruodžio mėn. Asamblėja pavedė ištirti JT finansinę padėtį. Ir tos Grupės pranešimas gana liūdnas — jai nepavykę surasti jokio bendrai visiems priimtino pasiūlymo.

Kitame pranešime informuoja JT gen. sekretorius apie organizacijos išlaidas Kongo 1963 m. Klausimas nutartas diskutuoti finansų komitete.

Po pirmo posėdžio pereiną antradienį, darbas Asamblėjos komitete bus tęsiamas šį pirmadienį, tyčia tas kelias dienas paskiriamas privatiems pasitarimams.

Ši yra iš viso jau ketvirta specialioji sesija. Ją sušaukti buvo nutarta pernai žiemą. Kitos specialios sesijos vyko 1947 ir 1948 metais dėl Palestinos ir 1961 m. dėl Bizertos.

Be to, Jungtinės Tautos praeityje yra turėjusios ir keturias taip vadinamas

“emergency special” sesijas, iš kurių dvi buvo 1956 m. svarstant Suez ir Vengrijos klausimą, 1958 m. — Libano ir 1960 m. — svarstant Kongo klausimą.

TAIKA BRANGIAI KAŠTUOJA

Gen. sekretorius U Thant savo pranešime Asamblėjai pabrėžė, kad finansinis klausimas šiuo metu Jungtinėms Tautoms yra pats svarbiausias. Jei nebus surasta būdų padengti Kongo ir Palestinoje esančiai kariuomenei, tai ir visas taikos palaikymo darbas tose srityse atsiranda pavojuje.

Organizacija į tuos piniginius sunkumus pateko dėl

Mukelta į 8 psl.

Lietuvos teismuose

Kaip komunistinė ELTA praneša, Vilniuje gegužės 7-9 dienomis Lietuvos Aukščiausiojo teismo Baudžiamųjų bylų teisminė kolegija išnagrinėjo kaltinamųjų Bronės Petrylienės ir Petro Petrylos baudžiamąją bylą. Bronė Petrylienei buvo pateiktas kaltinimas, jog ji nužudžiusi savo sūnų Rimantą, mažametės Jūratės Blagnytės žudiką.

Petras Petryla kaltinamas tuo, kad, tikrai žinodamas, jog jo sūnus Rimantas nužudė Jūratę Blagnytę ir kad jo buvusioji žmona Bronė Petryliene padarė nusikaltimą, jis nepranešė apie tai valdžios organams.

Abu teisiamieji prisipažino kalti. Be to, jų kaltė buvo įrodyta teismo posėdžio metu liudininkų parodymais, daiktiniais įrodymais ir kita bylos medžiaga.

Valstybinį kaltinimą palaikė respublikos prokuroras padėjėjas J. Orlauskas. B. Petrylienę gynė advo-

katas A. Jakubėnas, B. Petrylą — advokatas B. Širvinskas. Teismo posėdyje dalyvavo taip pat vyriausiasis respublikos teisminės medicinos ekspertas A. Laužikas ir ekspertas docentas J. Markulis.

Teisminė kolegija, į kurios sudėtį įėjo, Aukščiausiojo teismo narys J. Mišūnas, liaudies tarėjai M. Domeikienė ir H. Barauskas, sekretoriaujant I. Gonestaitėi, gegužės 9 d. paskelbė nuosprendį: Bronė Petryliene nuteista trejiems metams kalėti, Petras Petryla — metams pataisos darbų.

Iš Kėdainių pranešama, kad tenai dvi dienas užtrūkusi išvažiuojamoji Aukščiausiojo teismo sesija nagrinėjusi buvusio partizano dalyvio Pranciškaus Prūsaičio bylą. Vilniškė Tiesa ją vadina “buržuazinių nacionalistų gaujos” dalyviu.

Teismas nuteisė kaltinamąjį aukščiausiaja bausme — sušaudyti.

MES, VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Lenkų spauda (nuo The Polish Review New Yorke iki Przeglad Kulturalny Varšuvoje) miniaptaria kanadiečio profesoriaus Watsono Kirkconnellio anglų kalba vertimą Mickevičiaus Pan Tadeusz — Ostatni zajazd na Litwie (Ponas Tadas — Paskutinė išvyka į Lietuvą). Jis darbą pradėjęs 1951 metais, padedant anglų poetui Alfredui Noyes, kuris 1917 metais išleido proza vertimą. Bet šis 1952 metais mirė, ir Kirkconnell darbą baigė vienas, talkinamas dviejų kanadiečių lenkų profesorių — Adomo Gillono ir Rayskio-Kietliczo. Varšuvos savaitraštis sako: čia naujas ir svarbus įnašas Polonikai. Aišku, nemažiau svarbus ir lituanistikai, nes Mickevičius rašė apie senovės Lietuvą.

Poeziją versti vienas nedėkingiausių literatūros darbų. Mickevičiaus 9, 843 lenkiškos eilutės pas Kirkconnellį nutįso į 12, 572 angliškyjų. The Polish Review paklausia: ar įmanoma svetima kalba tiksliai poetiškumu, pavyzdžiui, nuskaidyti lenkų ir lietuvių mėgstamą grybavimą? Vertėjas, be to, sako, matyti, turėjęs asmeninių polinkių: jis labiau žavėjosi lietuviškomis Zosės drapanomis negu ją supančiu Lietuvos gamtovaizdžiu.

Versti sunkumus puikiai pavaizduoja pastangos atkurti anglų kalba Mickevičiaus įžanginės invokacijos poetinį skambesį ir jausmus. Lietuviškai invokacija maždaug taip skamba:

Lietuva, mano tėvynė! Tu, kaip sveikata:
Tavo vertę tik tas tikrai supranta,
Kuris tavęs netenka....

1885 metais anglė Maude Amherst Biggs vertė:

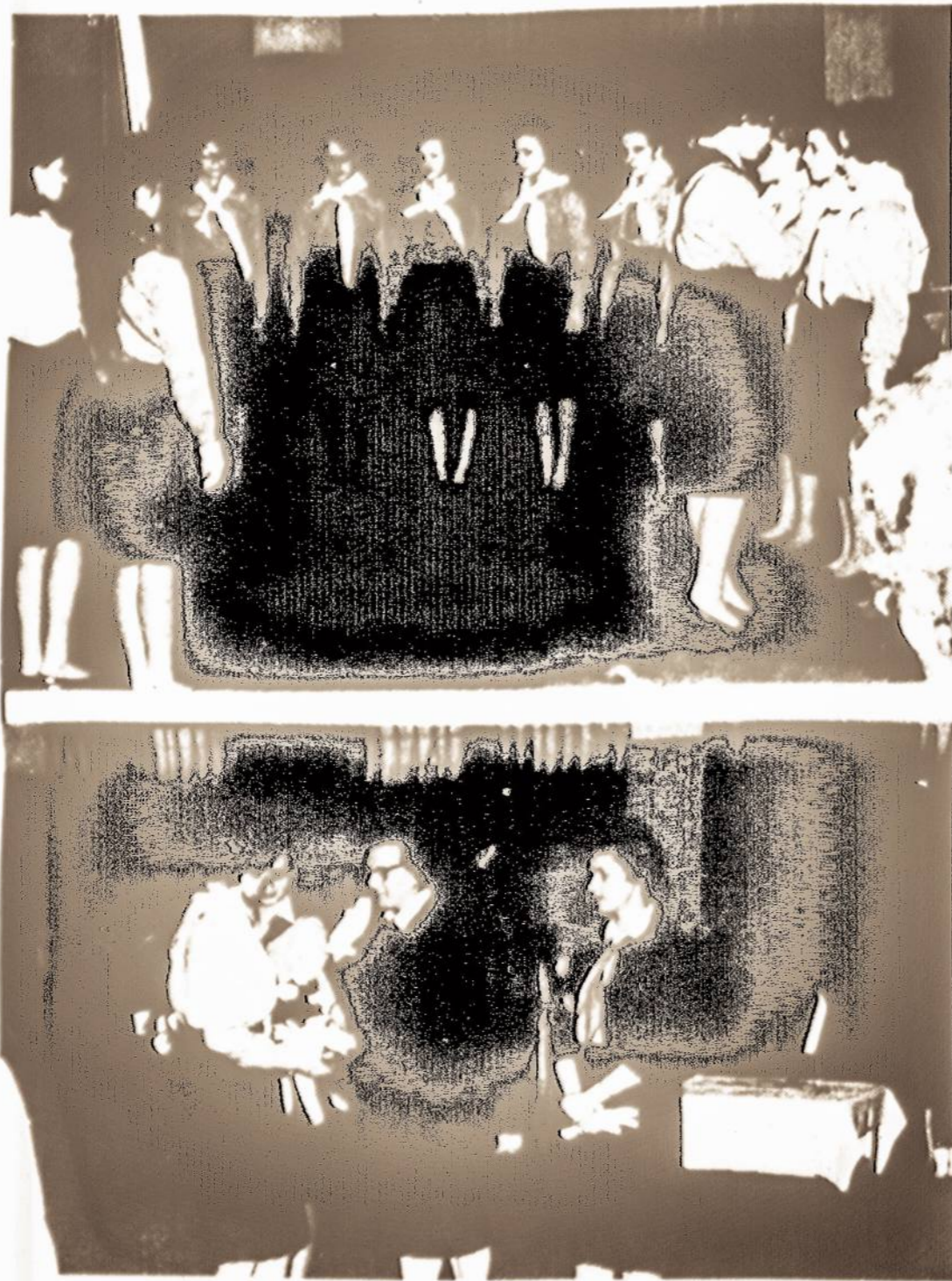
Litva, my country, like art thou to health,
For how to prize thee, he alone can tell
Who has lost thee...

Nežinau, kuriais metais Bill McFall (jo vertimas Landsbergio The Green Oak rinkinyje) vertė, Lietuvos vardą išmesdamas:

Mukelta į 4 psl.

Cleveland, Ohio - Gegužės 1 dieną įvykęs lojalumo paradas, kuriame dalyvavo lietuviai. Bužiniai su trimis mašinomis ir dideliais antikonunistiniais plakatais. Iš lietuvių organizacijų tik lietuviai Bužiniai organizuoti dalyvavo parade. Plakatu užrašai buvo šie: "Griežtesnė politika prieš komunistus", "Lietuviai remia kovą prieš tiraniją". Nuotraukoje: (iš k. į d.) Obelinytė, A. Nakelis, D. Pamulionytė, Bačiulytė ir Al Rutkauskas.

Kairėje: Clevelando "Neringos" tunto gretos. Sesės gaurina kaklaraiščius, davusios įžodį. Užriša ps. A. Mulokienė. Antroje nuotraukoje - M. Dunduraitė pakeliama į vyr. skautininkes.

V. Bacevičiaus nuotraukos

VOKIETIJOS LIETUVIAI PRAŠO PAGALBOS

BALFas jau nebegali nugalėti Vokietijon didelių klekų drabužių nei maisto. Šį trūkumą tuoj pajuto buvę tremtiniai ir prašo pinigais juos paremti, nes maisto individualinius sluntinius neapsimoka iš Amerikos Vokietijon siųsti, o drabužius sunku pritaikyti. Tėka duoti pinigų, kurie būtina reikalingi gaustoms šeimoms, invalidams ir ligoniams. Gavusieji, kad mažutes pašalpas, (vienungiai 10 dol., šeimos - 25 dol.) labai nuoširdžiai aukotojams dėkoja. Kai kuriais atvejais BALFas priverstas siųsti ir didesnes sumas.

II ŽPRENUMFRUOKITE VIENYBĘ artimajam ar draugui

Operos spektakliai Washingtono

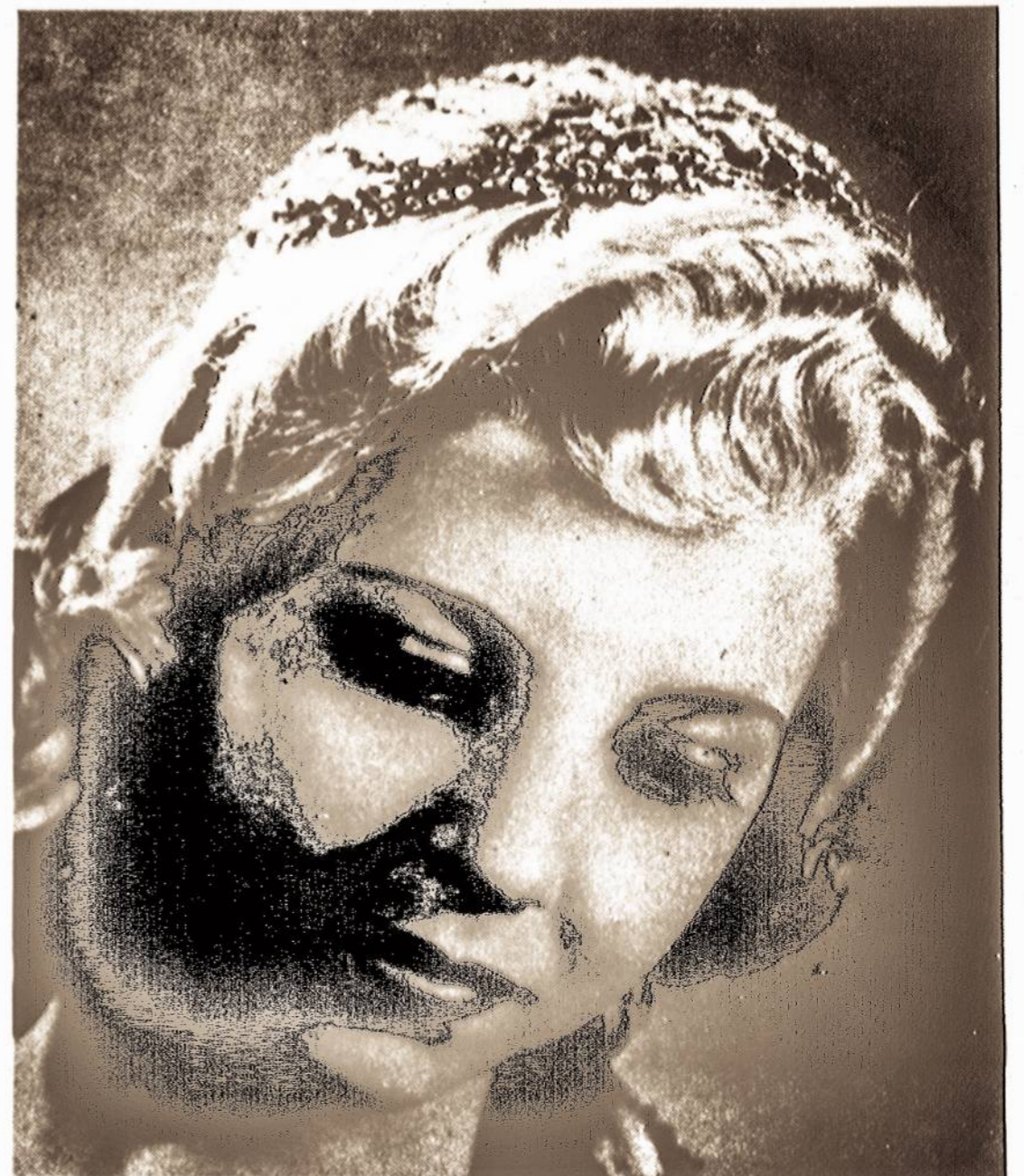
Užbaigęs pavasario operos sezoną Brooklyn Academy of Music su Verdi operos "Rigoletto" pastatymu praeitą šeštadienį, Felix W. Salmaggi, Generalinis New Yorko Operos Festivalio direktorius, dabar praneša, kad operos vasarinis sezonas Washingtono prasidės š. m. liepos 15 d. Tai penktas iš eilės vasarinis operos sezonas sostinėje, kur spektakliai statomi Carter Barron Amphitheatre.

Vienos savaitės bėgyje pradedant liepos 15 d. bus pastatytos šios operos: Liepos 15 - Rigoletto (ita-

liška), liepos 16 - Aida (itališka), liepos 17 - Barber of Seville (itališka), liepos 18 d. Carmen (prancūziška), liepos 19 d. La Traviata (itališka), liepos 20 d. - La Boheme (itališka).

Visus spektaklius, išskyrus La Traviata, diriguos Anton Guadagno. Operai La Traviata vadovaus muz. G. Barati. Režisuoja A. L. Stivanello.

F. Salmaggi praneša, kad visuose spektakliuose dalyvauos Metropolitan ir kitų operų solistai. Operoje Rigoletto jau sutiko dalyvauti garsusis Amerikos tenoras Jan Peerce.

Dainininkė Josephine Guido Gildos vaidmenyje Verdi operoje "Rigoletto". Ji dalyvaus Washingtono spektakliui, kurio pastatymui vadovauja Felix Salmaggi.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. ikj 9 v.v.

Su ofseto spaudos darbais

KREIPKITĖS Į

VIENYBĘ

Moderniškiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:

* BPOŠIŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI
* KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y.
Tel. AP 7-7257

Maloniai Jus kviečiame į

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIO ir "RŪTOS" RĖMĖJŲ KLUBO ruošiamą Pavasario Koncertą ir Balių

Sekmad., Gegužės (May) 19 d., 1963

Webster Hall

119 E. 11th St., netoli 3rd Ave., New Yorke,

Programoje:

Akordeonistas KAZYS DAUBARAS, iš Philadelfijos

New Yorko VYRŲ OKTETAS, vad. Aleksui Mrozinsku

Solistai - IRENA STANKŪNAITĖ ir LIUDAS STUKAS, iš N. J.

Programos pradžia 4 val. p.p. Praves Akt. KAZYS VASILIAUSKAS

Scenos dekoracija - dail. JURGIO JUODŽIO.

Veiks "Darbininko" Spaudos ir Plokštelių Kioskas

Šokiai 7 val. vak. Bus polkutės, valso ir "tvisto" konkursai.

Bilietu kainos: \$3.00 (rezervuotos vietos), ir \$2.50

Studentams ir moksleiviams, taip pat vien šokiams, \$2.00.

Laukiame Jūsų!

Jokubas J. Stukas, Direkt.

Lietuviškoje Chicagoje

* Frank ir Mary Bulaw, turintieji Chicagoje grožio salioną, gegužės 11 d. minėjo savo gimtadienius. Frank Bulaw yra Vienybės bendradarbis.

* Juozas Kajeckas, Lietuvos atstovas Washingtono, gegužės pradžioje viešėjo Chicagoje. Jis dalyvavo Rygiškių Jono (Marijampolės) gimnazijos sukakties minėjime ir pasakė kalbą.

* Ona Zailskienė, seserijos vyr. skautininkė, gyvenanti Cicerose, skautų reikalais daug keliauja. Prieš kelis mėnesius buvo atvykusi į New Yorką, o balandžio 20 – 21 d. dalyvavo Skautų Aido 40 m. sukakties minėjime Toronto mieste.

* Alvudo mėnesiname susirinkime gegužės 3 d. dr. Pr. Mačiulis skaitė paskaitą apie žmogaus elgesį. Po paskaitos buvo demonstruoti spalvoti filmai.

* Balys Račkauskas, anksčiau aktyviai reiškėsis Chicago teatrinėje veikloje, praėjusį savaitgalį buvo atvykęs į New Yorką ir čia aplankė savo sergančią seserį – Šešplaukiene, dr. Šešplaukio žmoną.

* Vanda Gegevičiūtė ir Gabrielius Gedvila, abu studentų Santaros veikėjai, lankėsi New Yorke ir dalyvavo New Yorko Santaros suruoštosios diskusijos apie jaunosios kartos problemas gegužės 11 d.

* Prekybininkas Jonas Karvelis savo krautuve iš Bridgeporto rajono perkėlė į Marquette Parką – 2715 W. 71st St.

Taip pat į tą vietą persikėlė siuntinių į Lietuvą siuntimo įstaiga – "World Parcel Service." J. Karvelis yra plačių horizontų žmogus ir nepasitenkina grynai prekybine veikla. Jo darbų aktyve gana svarbią vietą užima ir lietuviškų knygų bei plokštelių leidimas, kuris biznierišku požiūriu nėra jam pelningas. Pažymėtina, jog J. Karvelio prekybos namuose yra platinamas pavieniais numeriais ir Vienybe.

* Juozas Aukštaitis balandžio 23 d. paminėjo savo 80-įjį vardadienį ir gavo daug sveikinimų ir dovanų. Jisai atvyko į Ameriką 1905 m. ir jau 40 metų gyvena Chicagoje. Jis ir jo žmona Antanina užaugino sūnų Albert Aukers, kuris yra District Savings Banko prezidentas, ir dukrą Oną Waterman.

– District Savings Banko, 3430 S. Halsted St., direktorių pirmininkas Tamas Janulis praneša, kad Banko biznis taip sparčiai kyla, jog turi padidinti savo įstaigą, kad tinkamai galėtų aptarnauti žmonių reikalus. To banko reikalų vedėjas Jonas Janulis pasistatė naują namą ir į ja persikraustė su savo žmona ir vaikais.

* Kostas Valdis kuris turi savo raštinę -- Valdis Real

Donelaičio mokyklos šokėjai Chicagoje.

Zigmo Degučio nuotrauka

Estate, 2458 W. 69th St. jau 12 metų verčias nejudomo turto pardavime. K. Valdis yra baigęs mokslus Vilniaus Universitete Lietuvoje. Tai pat ėjo mokslus Australijoje prieš atvykimą į Ameriką.

* K. Žirgulis turi nepaprastą įmonę Lunax Manufacturing Co. esančią, 3834 S. Kedzie Ave. Žirgulis savo chemikalų fabrikai gamina produktą – "Lunex Waxless Super Safety Floor Wax." Tais savo produktais aprūpina Chicago miesto mokyklas ir kitas įstaigas mieste. K. Žirgulis yra veiklus lietuvių tarpe, ypač politikoje ir gausiai remia Lietuvių spaudą.

* Balys Pakštas, turi uželgą ir salę 2801 W. 38th St., kuri paskutiniiais metais metais tapo populiari vestuvių ir kitokių parengimų gausumu. Pakštas yra pats muzikantas, turi savo orkestrą kuriuo linksmina atsilankiusius žmones.

PARODA DARIUI IR GIRĖNUI PAGERBTI

Lietuvių filatelistų draugija "Lietuva" Chicagoje, minėdama Dariaus ir Girėno sukaktį, rengia pašto ženklų parodą. Pereitame savo susirinkime buvo peržvelgti parengiamieji parodos darbai. Paaikškėjo, kad aukščiausią premiją skiria Dariaus broliis St. Jucius. Toliau, skiria New Yorko lietuvių Filatelistų Draugija, Amerikos "Topical" Society, iš Australijos karo lankūnas maj. Pyragius, filatelistų draugijos narys J. Macėnas. Yra ir daugiau pažadų.

Parodos leidinys bus išleistas gražus ir turtinas. Gausiai iliustruotas. Taip pat pasiruošta spausdinti 1500 vokų su lakūnų atvaizdu.

Skelbimai yra pagrindas surinkti lėšas padengti susidariusioms parodos išlaidoms.

Iš lietuvių pusės teisėju bus Jonas Čėsna, latvis-teisėjas Karl Rungis ir estas-teisėjas Henrich Stromberg. Garbės teisėjas gen. Konsulas dr. Petras Daužvardis.

Parodos pažymėjimus gaus parodos dalyviai, remėjai, ir asmenys kurie bus atžymėti už nuveiktus darbus.

Dienos ir nakties metu paroda bus saugojama pačių draugijos narių.

Jeigu tu savosios saulės neturi...

Veiksnių pasitarimo Chicagoje komunikatas trumpas ir aiškus: Plungė labai gera buvo, Plungė ir nakvojau. Pasilikta suakmenėjimo pozose, kurias P. Butėnas sykį Karyje apibūdino: zigzag į Washingtoną. Kitais žodžiais, sedėsime istorijos Laukimų Salėje ir lauksime, iki Amerika karu Sovietiją išbarstys tautinėmis valstybėlėmis.

Suprantama (tokia dabar mada), prisiminta vaiduklis – "kai kurių asmenų pasišovimas megzti santykius su okupuota Lietuva." Tokių asmenų neturime, bet visi Amerikos lietuviai suartinai trokšta "lietuvis su lietuviu" santykiavimo, kaip mūsų visuomenė nuo 1945 m. laiškas ir siuntinius (veiksniams pasiraukant) varo.

Seni Amerikos lietuviai, pavyzdžiui, nuoširdūs JAV piliečiai ir stiprūs lietuvių patriotai, atrodo, norėtų pamatyti vieną ar kitą iš Lietuvos atvykusį meno ansamblį (kaip lenkai savo Mazovšina, ar rusai savo baletą). Kadangi tai mūsų politikos veiksniams dirksnius dilgina (o jie gi "dideili patriotai," kaip Sekspyro Bruto buvo "garbingas vyta") ką gi – pasiliksimė, po senovėi, savo tėvynės ir brolių mylėtojais, ir be ansamblių, nes Lietuva, visgi, tėvynė mūsų, o vienybė visų lietuvių yra tautos himno užkrauta pareiga. Mes mylime pavergtą mūsų brolių. Visi poetai dainuoja apie mylimųjų susitarinimą. Ką darysi, mūsų veiksniai dainuoja apie amžiną atsisakymą. Tad, "mylėkime Lietuvą iš tolo!"

Tiesa, veiksniai prisiekė smarkiau užkaisti visus visokių rezoliucijų katilus, nes, turbūt, kur nors žmonių istorijoje rado pavyzdžių, kad rezoliucijos imperijas sugriovė? Mums gi prisimena 1918 metų galas. Bolševikai plūdo Lietuvon. Paskutiniu vokiečių karišku traukiniu į tamsų Kauną, paskutiniame vagone susikimšusi vyko antroji nepriklausomos Lietuvos vyriausybė – Sleževičiaus.

Kur buvo pirmoji -- Smetonos ir Voldemaro? Nagi, išbėgusi užsienin diplomatinių rezoliucijų ieškoti!

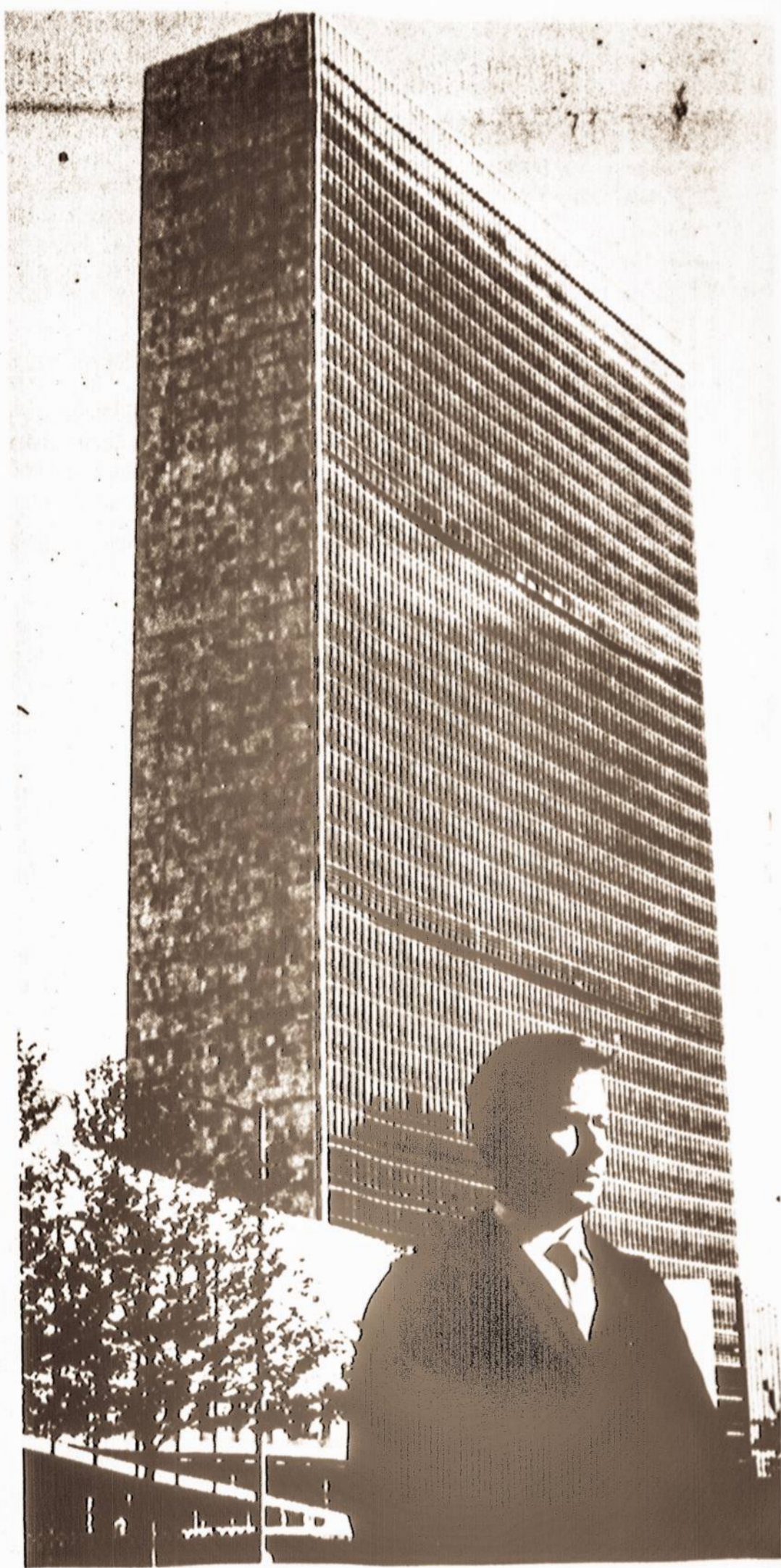
Buvęs Lietuvos ūkininko (kurį leido Felicija Bortkevičienė, kaip dabar Vienybę leidžia Valerija Tysliavienė) redaktorius, Sleževičius, matyti, prisigėrė mūsų kaimiečių sveikos nuotalkos: ko pats nepadarysi, kitais neatsidėki! Per draugą Šaulį Berlyne jis veikė vokiečius sustabdyti bolševikų plūdimą. Vokiečiai patys pradėjo bijoti driskių ir valkatų armijos prisiartinimo prie Rytų Prūsijos (kaip savo laiku bijoje carų kazokų armijos ir paslūtė senuką Hindenburgą sulaukyti), todėl noriau pakluso maršalo Focho įsako daugiau teritorijos bolševikams, be alijantų leidimo, neužleisti.

Sleževičius iš savo pusės kreipėsi į tautą, kviesdamas stoti į kariuomenę, sudaryti savą ginkluotą atramą. Kai Smetona ir Voldemaras iš diplomatinių ekskursijų po užsienį sugrįžo Kaunan (net pripažinimo neišgavę), rado Lietuvą nuobolševikų veik apvalytą, rado Sleževičiaus suorganizuotą ir apginkluotą kariuomenę. Todėl – Sleževičiaus vyriausybę intrigomis išgraužė ir vėl susėdo patys valdyti. Gal verta mūsų veiksniams pastudijuoti, kaip Sleževičius labiau sava tauta, ne svetimųjų diplomatija, pasitikėjo?

Amerikos lietuviams užtenka ALTO – spausti Washingtoną, kad kuo ilgiausiai nepripažintų Maskvos okupacijos Pabaltijo kraštuose. Pritariame Draugo vedamajam, kad VLIKui buvo geriausia iš Europos nevykti Amerikon, o dabar tiksliausia – keldintis Europon ir ten atlikti tai, ką ALTAs atlieka Amerikoje! Čia mano asmeninė nuomonė, kuri tegul nieko nešaisto.

VYT. ŠIRVYDAS

* Lenkijos valstybinė leidykla išleido Salomėjos Nėries eilėraščių rinkinį, pavadintą "Baltas takelis," kuriame surinkta dvidešimt vienas eilėraščių. Rinktinę sudarė Z. Stoberski, o vertimai Anna Lau Gniadowka, Jerzy Lau ir kt.

Edvardas Šulaitis, Vienybės redaktorius ir atstovas Chicagoje, savo apsilankymo metu New Yorke - Jungtinių Tautų fone.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštytis in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė, Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES Atkelta iš 1 psl.

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Mother, my country, my articulate health,
He who has lost you learns to love you. . . .

Varšuvos Przeglad Kulturalny sumini tulo Kenneth R. Mackenzie vertimą:

O Lithuania, my country! Thou
Art like to health, whose worth men only learn
When they have lost thee. . . .

Prof. Kirkconnell invokaciją verčia:

O Lithuania, my fatherland,
Thou art like health; what praise thou shouldst
command
Only that man finds who has lost thee quite.

Lenkų originalų žinantiems visi šie vertimai neskamba anglų kalba taip, kaip pas Mickevičių lenkiškai.

Mano kuklus vertimas būtų:

O Lithuania, my fatherland!
You are like health: we realize your price-
lessness
When you are lost. . . .

Kas daugiau?

Šimto metų Mariampolės gimnazijos sukaktį Chicagoje įspūdingai minint, iškelta šis mūsų tautos istorijos neginčijamas faktas: carų laikais gimnazijos mokytojai buvo rusai, dėstoma kalba rusų, studentams bendrabutyje būdavo draudžiama kalbėtis lietuviškai. Siekta surusinti jaunimą-studentus, bet šie (valstiečių vaikai) veik niekėno nevadovaujami, patys savo dvasinėmis pajėgomis, sugebėjo ne tik rusinimui atsispirti, bet iš gimnazijos auklėtinių atėjo visa eilė atkakliausių kovotojų už kultūrinę ir politinę mūsų tautos laisvę. Ką padarė anie mariampoliečiai studentai dabartinėje Lietuvoje. Tačiau, mūsų spauda (išskyrus Vienybę) tuo netiki! Dėl pasitikėjimo sava tauta ir jos šviesuomene, jaunimu bei studentais Vienybė susilaukė triukšmingųjų tautiečių labai didelio triukšmo!

LAIŠKŲ SAVAITĖ

Mažai kas mūsų galėtų laikyti mūsų rašomus laiškus draugams ir giminėms vienais iš didžiųjų pasaulio laišku. Mes rašome apie save, šeimą, darbą, atostogas, aplinką, — apie paprastus mūsų kasdieninio gyvenimo įvykius. Šie laiški nepažįstamiems gal ir neįdomūs, o tačiau mūsų giminės ir draugai juos susidomėję skaito.

O draugams ir giminėms užjūriuose, su kuriais mes tik retkarčiais matomės, mūsų laiški yra dar įdomesni. Jiems ir dums pasikeitimas korespondencija yra beveik būtinas. Iš mūsų laišku jie sužino daugiau negu tik apie mūsų asmeniską gyvenimą. Su kiekvienu sekančiu laišku jie susipažįsta su gyvenimu Amerikoje.

Tai, ką Amerika turėtų pasakyti pasauliui, yra kiekvieno asmens istorija, paprasto žmogaus, kasdieninių dalykų, kurie suteikia reikšmės Amerikos gyvenimo būdui. Kitaip sakant, tai, dėl ko mes Amerikoje ir užsienyje dirbame, yra galima pavadinti mūsų demokratiškų įsitikinimų pagrindais. Žmonės kituose kraštuose nori žinoti, kad Amerika dirba taikai, kad ji tiki į laisvę, kad vertina žmogų ir kad ji siekia jo gerbūbio. Kiekvienas gali pabrėžti šiuos svarbius punktus savo laiškuose. Mūsų paprastas laiškas, paprastais žodžiais, sudaro tokį įspūdį, kokio joks oficialus valdžios pasisakymas neturi.

Taigi, mažu, bet reikšmingu būdu, kiekvienas

Girnakalis

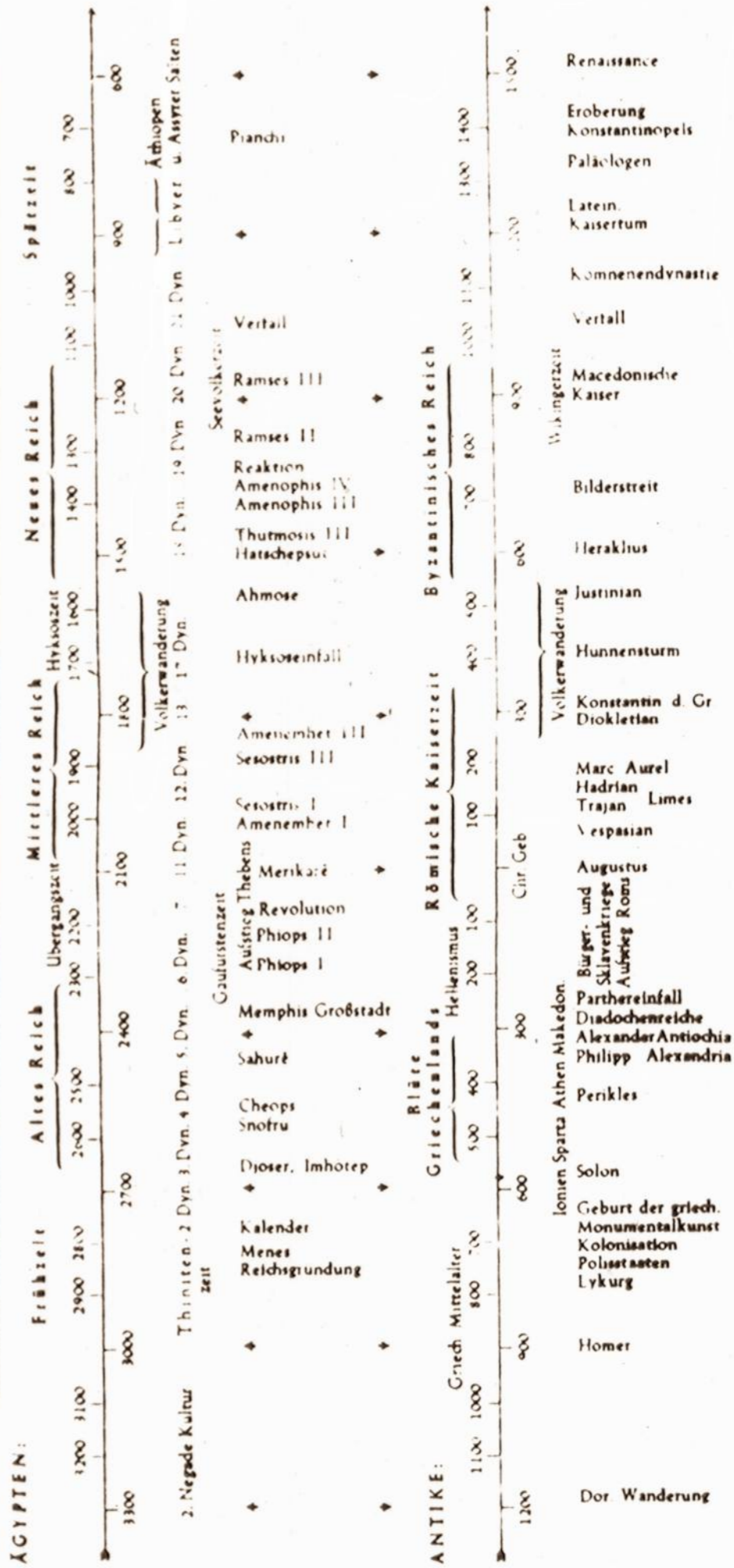
IŠ KAIRĖS IR IŠ DESINĖS

NAUJA KULTŪRA?

Kultūros istorikai skaito ir nesuskaito žemėje gyvenusias ir dar tebegyvenančias kultūras. Kaip žmogus, taip ir kultūra: gimsta, auga ir bręsta, sensta ir miršta (dažniausiai būna užmušama). Yra plačiai žinomos senojo pasaulio kultūros, Azijos tautų kultūros, ispanų užmušta actekų-inkų kultūra ir t. t.

Kiekviena kultūra turi daugiau ar mažiau originalų gyvenimo vertybių supratimą, tikėjimą, meną, mokslą, visuomenės santvarką ir t. t. Krikščioniškoji kultūra yra daugelio tautų kūriny, kur kiekviena tauta pasireiškia ir šiuo tuo originaliu, JAV kultūrą L. Karsavinas laikė Vakarų Europos kultūros protestantiškąja atmaina.

Joachim Spiegel (Die Phasen der ägyptischen Geistesgeschichte, Saeculum, 1950, psl. 1-72) duoda gan įdomų senojo Egipto ir jo vad. graikų-romėnų kultūrų chronologinį palyginimą. Jis kalba apie Egiptą 3,300 — 600 metų prieš Kristų ir apie graikų-romėnų kultūrą nuo 1,200 m. prieš Kristų ligi renesanso (apie 1,500 m. po Kr.). Įdomu, kad šios abi kultūros pergyveno lyg ir pasikartojančią įvykių eilę:

Toliau jau eina nuosekliai: nauja kultūra jau gimdoma. Nauja kultūra ne pati kuriasi, bet žmonių kuriama sąmoningai. Negaištama laikas, už tai rezultatai pastebimi jau po vieno kito dešimtmečio. Kuriami nauji visuomenės santykiai, naujos pažiūros į tautybę, į kalbą, į religiją, į žmogų... Vissos ligšiolinės kultūros jau dabar laikomos tik praeities paminklais. Krikščioniškieji maldų namai — bažnyčios ir cerkvės — tėra vertingi praeities meno kūriniai, ne daugiau kaip kokio senojo Egipto šventyklos.

Naujos kultūros kūrėjai, palyginti, turi gan aiškų tikslą ir gerai parinktas priemones. Už tai matosi nedaug klaidžiojimo ir ieškojimo. Niekas nežino, ar kūrėjai kada nepraras tos kultūros plėtojimosi kontrolės.

O gal tai ne naujos kultūros apraiškos, o tik paprasta diktatūra? Galimas daiktas, bet ligi šiol apsigavo kaip tik tie, kurie Sovietų Sąjungoje tematė diktatūrą.

Šlaip ar taip: susimąstyti verta.

GIRGŽDA SMUNKANTIS RATAS

Į Draugo puslapį išeina žmogus ir, pašokdamas į viršų ir delnais į skvernus mušdamas, rėkia visa gerkle: tėvynės išdavikai... tautos duobkasiai... beprincipiškumas... dvasinių jėgų atrofija... dvasios supuvimas...

Ko jis rėkia, tas žmogus? Nagi, Birutis Bradys susijaudino, kad yra bendradarbiaujančių su priešu; kažkada bėgo pas kryžiuočius, o dabar bičiuliaujasi su bolševikais. Prašom įsidėmėti: B. Bradys išdavimu su visokiomis kitomis atrofijų bei supuvimo priemaisomis vadina bet kokius ryšius su bolševikais, su okupuota Lietuva ir su įten atvykstančiais lietuviais. Ir ne tik tokiu būdu vadina, bet dar ir grasina visokiomis galimomis ir negalimomis represijomis. Sako, reiktų viešai skelbti išdavikų pavardes, šalinti iš bendruomenės, atstatyti iš bet kokių viešų pareigų ir t. t. Daro sugestijų, būk išdavikais domisi ir kai kurios valdiškos įstaigos ir t. t.

Tai mes pasiskaitėme Draugą ir nutarėme šiuo tuo ... padėti. Pradedame pavardėmis ir vardais.

Pats žinomiausias bėglys pas kryžiuočius buvo Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas, bėgęs pas kryžiuočius du kartus. Draugui paliekame malonumą įrodyti, kad Vytautas Didysis buvo ar tai tėvynės išdavikas, ar tautos duobkapis, ar beprincipiškasis, ar dvasiškai supuvęs ir t. t. O pats žinomiausias šių laikų žmogus, pas kurį lankosi bolševikų agentai, yra popiežius Jonas XXIII. Žinoma, mes nesame tiek naivūs manyti, kad Draugas popiežių kaltintų, pvz., dvasiniu supuvimu. Mes žinome, kad čia eina kalba tik apie šių laikų ir tik lietuvių iešmininkus. Iešmininkai kalti už traukinio katastrofą. Taigi, eiliniams visuomenininkais sąrašą ir pradėsime.

Pirmuoju nusikaltusiu siūlome įrašyti Draugo redakcijos narį Aloyzą Baroną. Jis sėdi redakcijoje, arti pačios tyriausios išminties, ir turėjo žinoti, kad prieš pora metų Chicagoje negalima telefonu ieškoti tarybinių ekskursantų tarpe tokio rašytojo M. Sluckio, su juo kalbėtis, prašyti į Lietuvą parvežti knygų, siekti kultūrinių ryšių. A. Barono kultūrinių ryšių pastangos pasibaigė niekais tik dėl Sluckio abejingumo.

Taigi, su tokiais, kaip B. Bradys, nėra ko gaišti laiko ginčiuose. Nei tu jiems paaiškinsi, nei pasiaiškinsi. Jiems viskas aišku. Ir mums aišku.

Laisvinimo rezoliucijų pradininkas iš Kalifornijos sen. Thomas H. Kuchel skelbia labai rimtus žodžius: "They are anything but patriotic. Indeed, a good case can be made that they are unpatriotic and downright un-American, for they are doing a devil's work far better than Communists could do."

Kapitalistai myli pinigus, komunistai - žmones

Politrukas aiškina kaimiečiams:
— Kapitalistai tik myli pinigus, o komunistai visų pirma myli žmones.
Į tai vienas kaimiečių atsiliepia:
— Tikra tiesa. Užtad kapitalistai užrakina savo pinigus, o komunistai — savo žmones.

Vienas vokietis pasiūlė naujai steigiamojo "Bundeswehr'o" (kariuomenės) pulko vėliavai tokį įrašą: "Nesvarbu laimėti, bet svarbu dalyvauti" (... Siegen ist nicht wichtig, Hauptsache ist dabei gewesen zu sein").

Iš Torrenso Blezdinėlės

A. C. N. S. (American Council of Nationalities Service)

Arch. Antanas Varnas su žmona Marija, vieno priėmimo metu, šnekučiuojasi su valstybės sekretoriaus pavaduotoju administraciniais reikalais - Michael Cieplinski.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

I viršūnes, lietuviai, tėvų krašte!

ELTA's atstovai Vokietijoje (VLIKO išlaikomi) kalbėjosi su senesniais iš Lietuvos atvykusiais. Pasakoja: Pastaruoju metu, atsiradus daugiau lietuvių specialistų, taip pat ir politiniai patikimū, atsakingose pareigose lietuvių daugiau negu rusų. Įstaigose lietuviškai susikalbama visur. Eilinių milicininkų lietuvių dauguma, vyresnių laipsnių - rusų pusė. Susisiekiame iš šimto 60 lietuvių, 40 rusų.

Lietuviai lenkų Varšuvoje; universitete anglų ir amerikiečių literatūra dėsto Narvydaitė; gyvena rašytoja Ilgūnaitė-Stoberskienė, istorikas Jonikas ir pusiau paraližuotas poetas Juozas Kėkštas. Valstybinio planavimo komisijos vice-pirmininkas Kęstutis Žemaitis.

Pranešimas iš Dayton,

Ohio: Sv. Kryžiaus p-ja kiais metais minės auksinį 50 metų jubilėjų. Priklauso 300 suaugusių, pusė čia gimusių, naujųjų tik 14 šeimų. Lietuviška dvasia stipri net tuose, kurie lietuviškai kalbėti nemoka.

Europos Lietuvoje Mus-teikis apžvelgia lietuvių jaunimą išėjimoje ir pakrato galvą: jaunimas lietuviškos veiklos vengia! Mums rodo, vengia "senos mados" veiklos, bet ryžtingai ieško naujų tautinių kelių, kurie neleis per daug nutolti nuo tautos kamieno tradicijų.

Rinkinyje "science fiction" apsakymėlių Beyond, kurį Berkley Publ. Corp. išleido (New Yorke, 160 pusl., kaina 50 c.) ketvirtuoju eina mūsų Algio Budrio The Real People (54 pusl. apimties).

Dėl diktatūros pastangų pažaboti "novatoriškumą" literatūroje, Vilniaus Literatūra ir Menas pasakoja: novatoriškumui ribų nėra. Ieškoti, kurti, nenurimti mus verčia pats gyvenimas, to reikalauja iš mūsų liaudis, to moko partija. Nuostabus mūsų amžius diktuoja naują turinį ir naujus pavidalus. Laikas patikrins ir nuspręs, kas teisus, kas ne. Tačiau viena aišku: joks kūrėjas negali sukurti nieko naujo, jeigu neįsisąmonina didžiulių dvasinių lobynų, kuriuos jam paliko praėjusios kartos."

Informacijos pastikslinės Darbininkas praneša, kad 1951 metais Lietuvos Laisvės Komitetui (pasiuntinui Žadeikiui patariant) susiorganizavus, amerikiečių Free Europe Komitetas apmokėdavęs 9 lietuviams algas. Po to lėšos nukirptos iki 5 asmenų. Dabar, nuo šių metų liepos mėn. 1 d. planuojama tepalikti 3.

Su estų vado A. Rei mirtimi Švedijoje (sulaukė 77 metų) mūsų kaimynai Pabaltijoje neteko tikrai žymaus ir rimto politinio vado, kuriam panašaus, gaila, lietuviai neturėję ir neturi. Jis buvo nepriklausomos Estijos prezidentas ir premjeras, parašė knygų ir straipsnių, sava ir anglų kalba, tautos klausimais, o taip pat, jos istorijos ir kultūros dalykais.

Vilniaus Konservatorijos vyriausias dėstytojas, muzikologas A. Peželis, buvo nuvykęs Maskvon pasiklausyti anglų muzikinio meno šventės programų. Rašo: anglų muzika Lietuvoje veik nežinoma... Pavyzdžiui, Britainą, kaip gerą dirigentą, pažinojau ir anksčiau - iš įrašų, o dabar savo ausimis įsitikinau." Peželio pasakymas pabrėžia svarbą slūsti mūsų šviesuomenės atstovams į Vilnių visokias Vakarų meno įrašų ir įkalbėtų juostelių, kaip, pavyzdžiui, Birūtė Pūkelevičiūtė pasiuntė Milžino Paunksmę.

Emilija Putvytė, paskaitoje Hartfordo Bendruomenės vakarui, išskėlė kai kurias teigiamąsias 1863 metų sukilimo pasėkas. Murav-

IŠ VLIKO VEIKLOS

* Šiemet VLIKO praplėstasis prezidiumas posėdžiavo jau keturis kartus. Aptarta tarptautinių įvykių raida ir ryšium su tais įvykiais dirbtini darbai. Tartasi dėl VLIKO veiklos išplėtimo ir, laikui atėjus, suaktyvinimo, numatant galimų darbo priemonių susiaurinimą kitose Lietuvos laisvinimo organizacijose.

* Tesiami tolimesni pasitarimai su VLIKO nedalyvaujančiomis grupėmis ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės centro valdyba. Norima VLIKO apimtyje apjungti didesnę lietuvių išeivių masę.

Kiekviena organizacija turi savo sumetimų, kuriuos VLIKas giliai įvertina, bet, turėdamas palikti VLIKu, negali tiems visiems sumetimams pritariti. Paskutiniame savo posėdyje, įvykusiame balandžio 27 d. New Yorke, prezidiumas pritarė sumanymui, kad reikalinga pasitarti visų grupių (dalyvaujančių ir nedalyvaujančių VLIKe) atstovams, jeigu tokį susirinkimą PLB centro valdyba sušauktų.

* Gegužės vidury VLIKO ELTA New Yorke išleido penktąjį šių metų anglų kalba biuletėnį. Juo aptariama prasidėjusios kalbos apie trijų Pabaltijo valstybių, esančių sovietinėje okupacijoje, apjungimą į vieningą politinį vienetą.

Analizuojamos Lietuvos jaunimo ideologinės kovos su savo vadais ir jų poli-

trukais. Išryškinamas okupacinių jėgų kovos smurtas prieš religiją ir tikinčiųjų persekiojimus Lietuvoje. Pavaizduojamas gyvenimas Lietuvoje iš žmonių iš ten i Vakarus atvykusių ir suteikusių platesnių informacijų. Pasiūlyama Amerikos kongresu, kur nuolatos keičiamos rezolucijos Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių laisvės reikalui. Įdėta platoka okupuotoje Lietuvoje sovietinių faktų ir bendrai įvykių informacija.

* Ryšium su VLIKO pareikštu pageidavimu, naujasis Ispanijos Informacijos ir turizmo ministeris pranešė, kad nuo šių metų gegužės 5 d. VLIKO transliacijoms duota galingsnė 31 m. radijo banga. Be to, VLIKO programa leista kasdieną tris kartus pakartoti.

ALTO ATSISĀUKIMAS

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet, Amerikos Lietuvių Taryba ryšium su tragiškąju birželio įvykių sukaktimiu, išleido atsisaukimą į lietuvius, kviesdama rengti minėjimus.

Toliau kviečiama: pagerbti žuvusius lietuvius kankinius, pasmerkti okupantą ir faktais nušviesti jo nusikaltimus, prašyti JAV vyriausybę daryti žygius sustabdyti lietuvių tautos naikinimą ir užtarti kankinamą Lietuvą, kad ji atgautų laisvę ir nepriklausomybę.

juovas, norėdamas lietuvius atitraukti nuo lenkų, o patraukti rusams, prikalbino carą išlaisvinti baudžiauninkus Lietuvoje su žeme (rusai buvo paleisti be žemės). Iš šių buvusių baudžiauninkų, pagaliau, susidarė pasiturinčių valstiečių sluoksnis, iš kurio, prieš mūsų šimtmečio pradžią, kilo susipratusių patriotų šviesuomenės būrys, sukūręs mums spaudą, pagilinęs istorijos supratimą, ir atstatęs nepriklausomą Lietuvos valstybę 1918 metais. Rusas dabar prievarta ir teroru kuria lietuvių darbininkų sluoksnį. Ka iš jo iškilęs šviesuomenės sluoksnis mūsų tautai atliks?

Keleivio kor. apie Brooklyn, N. Y. Lietuvių Amerikos Piliiečių Klubą pasakoja: klubas gyvena sunkiausią laiką. 1930 m. pirko savo namus: norėdamas tada lietuvių sutikti, eik į Klubą ir rasi. Dabar to nebėra. Iš Lietuvos atvyko nemaža nuo raudonųjų bėgusiųjų. Nemaža įsirašė klubo nariais. Kupini bolševikams neapykantos, juos matė ten, kur jų ištikrųjų nėra. Dėl tokių nuotaikų klubas nukentėjo: narių skaičius nuo 400 krito iki 100. Pasitraukė ir dauguma "kovotojų." Atūžė kaip audrą, apdraskė, sujaukė ir... Tenka dairytis parduoti namas.

Kanadoje ruošinama 8 lietuvių ekskursija Lietuvai.

Į Vilniaus miesto sovietą iš 27 atstovų 15 turi lietuviškas pavardes. Kaune iš 25 atstovų tik 4 (iš pavardžių) ne lietuviai.

STEBĖTOJAS

Iš kultūrinio gyvenimo

* Danutė Rutkutė, Vilniaus radijo ir TV peanešėja, už savo ilgametę veiklą kaip pranešėja, aktorė ir teatrologė, Aukščiausios Tarybos prezidiumo apdovanojta respublikos nepelniusios artistės titulu.

* "10 lenkų poetų" - tokiu pavadinimu Vilniuje išėjo Albino Žukausko suredaguota knyga sudešinties lenkų poetų rinktiniais kūriniiais. Į rinkinį įtrauka L. Staff, J. Tuwim, W. Bronewski, K. Galczyński, J. Iwaszkiewicz, M. Jastrun, K. Illakowiczowa, S. Dobrowolski, L. Pasternak ir S. Pentak. Tai įvairių laikotarpių ir literatūrinių vėjų poetai.

APTIKO BOMBA

Vilniuje, Neries pakrantėje, netoli buv. Žaliojo tilto į buv. Kalvarijų, dabar Dzeržinskio gatvę, kasant žemę aptikta dar nuo II Pas. karo laikų užsilikusi vokiečių bomba.

Ji buvo dviejų metrų ilgio ir turėjo 27 kg sprogsus, tai būtų pridariusi nemažai nuostolių.

Gegužės 9 d. artimiausiem gyventojam patarta išėiti nakvoti kitur, o gegužės 10 d. 2 val. naktį atvykęs kariniu pionieriu būrys tą bomba išskėlė kranu iš duobės ir atsargiai įdėjęs į sunkvežimį vežė į užmiesti. Mašina judėjo 10 km greičiu į val. Visas kelionė užtruko pusantros valandos, ligi ji buvo nuvežta į vietą ir sprogdinta.

VIENYBĖJE, 1893 METAIS GEGUŽĖS 9 D.

Jokiu budu negali czion Amerikoje buti lietuvių dvasiszkų vadu toks kunjgas, kuris mažai ar nieko nenumano apie mūsų tautiszką klausymą, o juo labjaus toks, kurs laiko lietuviystę žu "precjwny Katoliczmowi kierunek." Kunjgai, msljijantieji traukt isz Lietuvos į Ameriką, turi žinoti, jog į Ameriką jie vyksta ne del geros pensijos gavimo, bet del visiszko pasiszventimo savo broliams, kad uz savo ir geriausius velijimus bei darbus dėl labo tauczieczjų jie czia nesyk į turės kęsti bjauriausius apsznekėjimus, net persiekiojimus. Czia nereikia bijotis žemskjū, zandarių, bet kankynės, kurias nekarta reikia paneszi ti nuo savo brolijų, yra daug sykių skaudesnės už prispaudimus Maskolijoje.

- SUVIENYOTOS VASTIJOS. Cleveland'ui Chicago'je persistatė komitetas, iszrinktas ant meeting'o, del protestavojimo priesz sądora su maskoliais. Cleveland'as pasakęs komitetui, jog iszdavimo sadora neturi jokios vertes ir jog Amerika niekad neatsisakys suteikti priešlauda perskiojamiems tironų.

- DU BOIS, PA... Du Bois ir apielinkėse pasirodė, jog yra norinczių prigulėti prie parapijos 96 szejmynos pacziutuų, o vienstipių (nevedusiu) 250. Žinoma, kaip ir visur, taip ir czia nevisi nori prie mus prigulėti: vieni savę vadina lenkais (paliokais), o kiti glaudžiasi prie sirių... Su Dievo padėjimu netrukus galėsime ir bažnycią statyti; tik broliai laikykimės visi isz vieno ir savo centus aukaukime kožnas pagal iszgalėjimą, negerkime per daug ir nesipepeszkime, o tada pamatysime, kad Dievas gyvena su mumis.

LAIKYKITE VAGI!

Pajieszkau Adomo Kaminsko, kuris pabėgo isz Pricivillės, nuneszęs vieno žmogaus pėde. Jis yra vidutinio ugio, rusvų plaukų, dideliu rudų usu, į žmogų niekad nežiuri. Kas jį pristatys pas mane, gaus \$10 nagrados ir kasztus kelionės. Mano adresas: Jonas Abraitis, Duryca, Pa. P. O. Box 83.

Vaizdas iš Lietuvos pavilijono Pasaulinėje parodoje 1939 metais, kai Lietuva buvo nepriklausoma. . . Sienas puošia gražūs Lietuvos gamtos vaizdai. Ant stalo atvirutės ir leidiniai apie Lietuvą. Nuotraukoje – viena iš pavilijono prižiūrėtojų, kurios pavardės neteko sužinoti. Šią nuotrauką, kaip ir kitas jau paskelbtas Vienybėje iš 1939 m. Pasaulinės parodos Vienybei paskolino K. Motūzas.

APIE LIETUVOS TAPYTOJUS

Aplė lietuvių tarybinės tapybos vystymąsi, jos perspektyvas buvo kalbama neseniai įvykusiame Dailininkų sąjungos tapybos sekcijos susirinkime. Pranešimą padarė sekcijos biuro pirmininkas J. Svažas. Susirinkime buvo akcentuojami tematinio paveikslų vystymo, jaunųjų dailininkų auklėjimo, dailės kritikos klausimai. Dailininkai I. Žebenkienė-Trečlokaitė, A. Gudaitis ir kiti atkreipė dėmesį į tai, jog Dailininkų sąjunga turėtų daugiau domėtis ne tik Vilniuje gyvenančių dailininkų kūrybinio darbu.

Lietuvoje dailėtyros mokslas dar gana jaunas, negausūs ir šios srities specialistų kadrai. Nežiūrint to, respublikos dailės istorikai, teoretikai, kritikai kaskart vis aktyviau, plačiau įsitraukia į dailės gyvenimą, meninio palikimo nušvietimą. Vien tik per pastaruosius kelerius metus respublikos leidyklos išleido visą eilę dailės istorikų ir teoretikų paruoštų monografijų, albumų.

Mano kelias į muzikos meną

"Operos dirigentas"

TĘSINYS

F. I. Šaliapinas gimė 1873 m. Kazanėje, neturtingoje šeimonoje. Nuo 14-kos metų amžiaus jis pradėjo giedoti cerkvėje diskantu. Jaunystėje buvo fabriko darbininkas, batsiuvys, kalvis, raštininkas, dainavo operos chore, išmėlė teatrui šlavė sceną, nešiojo dekoracijas, pilsė žibala į lempas. Operai gastroluojant Ufoje, susirgus vienam solistui, per parą išmokęs, su dideliu pasisekimu atliko Halkos tėvo rolę operoje "Halka." Tai buvo pirmoji jo, kaip solisto, partija. 1896–1899 m. Šaliapinas dainavo privačiame Mamontovo operos teatre Maskvoje, Peterburgo imperatoriškajame Marijos teatre. Didysis menininkas mirė 1938 m. Paryžiuje. Rolis Šaliapinas išmokdavo labai greitai, turėjo puiklį muzikinę atmintį. Jo balsas buvo patvarus, galėjo neužklindamas dainuoti visą parą. Be režisierių pagalbos kuriamos jo rolės, pvz., Borissas Godunovas, Mefistofelis, Ivanas Susaninas, Ivanas Rūstusis, Malūnininkas – buvo tikri šedevrai.

Mūsų operoje Kaune F. Šaliapinas dainavo Mefistofelį ir Borisą Godunovą. Tai gražiausi atsiminimai iš mūsų operos istorijos.

Pasiklausius tokių pasaulio garsenybių, dar labiau augo noras mokytis muzikos meno.

PATENKU Į JAV KARIUOMENĘ

Vargonais jau pradėjau groti Bacho preliudijas, fugas, invencijas ir kt. Fortepijonu tarp kitko skambinau Sarvenkos "Sonatą g-moll," Saminados "Valsą" ir kt. Dai-

AB Godunova

navime nesilaučiau bent kiek labiau pažengęs pirmyn, ėmiau dainuoti nosiniu atspalviu (gal todėl, kad mokytojas buvo prancūzas), o svarbiausia – kartais pradėjau detonuoti.

Šiautė pirmasis pasaulinis karas. Mes, lietuviai, žinome, kad mūsų gimtasis kraštas atsidūrė karo gaisre, kad jį okupavo Vokietija. Ateidavo žinios, kad okupantai labai žmones plėšia, kankina rekvizicijomis, kad daug gyventojų neteko pastogės. Visiems rūpėjo kuo nors padėti savo tėvų kraštui.

Sujudo ir Skrantono lietuviai – nutarė visame mieste surengti rinkliavą nukentėjusiems nuo karo šelpti. Visos organizacijos, – ir laisvamaniai, ir katalikai, – šį kartą veikė vieningai. Sudarėme tam tikrą centrinį komitetą, į kurį buvau išrinktas ir aš. Gavau daugiausia balsų, taigi turėjau pirmininkauti. Į komitetą pateko ir daktaras Jonas Šliūpas, su kuriuo mano klebonas buvo įsakęs nepalaikyti jokių santykių, ir aš, žinodamas jo populiarumą ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe, atsisakiau pirmininkauti: dr. J. Šliūpas tapo pirmininku, o aš – sekretorium. Toks "nuolaidumas" labai nepatiko mano klebonui, – aš, girdi, pasidavęs laisvamanų vado įtakai. Tarp klebono ir manęs perbėgo juoda katė, mūsų santykiai pradėjo blogėti.

Valdžios skirtą mums "Lithuanian tag day" – lietuvių dieną – ketvirtą valandą ryto bažnyčios rūšio salėje susirinko pasiimti dėžučių dalis iš anksto paskirtų aukų rinkėjų, daugiausia jaunimas. Staiga kaip pamišęs atbėgo klebonas ir mus visus iš salės išvaikė. Kadangi daug dėžučių buvau išdalinęs iš vakaro, tai rinkliavai klebono siuntimas nepakenkė: jį įvyko, ir aukų surinkome daug.

Mudu su dr. J. Šliūpu aplankėme beveik visas svarbesnes amerikiečių įstaigas. J. Šliūpo populiarumas labai daug padėjo renkanti aukas.

Dr. J. Šliūpas supažindino mane su savo bičiuliu dakta-

MINĖTINOS IR NEPAMINETINOS SUKAKTYS (Filatelisto akimis)

Šie metai yra ypač geras derlius visokioms sukaktims. Sueina 700 m. nuo Mindaugo mirties, 350 m. nuo Mikalojaus Daukšos mirties, 400 m. nuo Martyno Mažvydo mirties, 200 m. nuo A. Strazdelio gimimo, 100 m. nuo nepavykusio 1863 m. sukilimo, 40 m. nuo Klaipėdos atgavimo, 30 m. nuo Tumo-Vaižganto mirties, 30 m. nuo Dariaus ir Girėno žygio ir 20 m. nuo Antano Smetonos mirties.

Kai kurios sukaktys bus plačiau paminėtos, apie kai kurias gal parašys šį tą spaudoje, o kitos praeis beveik tylomis. Šių metų sausio 9 d. suėjo 20 m. nuo tragiškos buv. prez. Antano Smetonos mirties. Bet dalis mūsų spaudos praėjo visai tylomis, nepaskirdama tam nei vienos eilutės. Tas kai kurios spaudos tylėjimas yra labai aiškus, jeigu žmogus yra ne tos politinės grupės, ir jeigu negalima apie jį blogai atsilipti, tai geriau ir visai neminėti.

Mes, filatelista, turime žiūrėti kitaip nes filatelija nėra jokia politinė ar partinė srovė. Kiekvienas istorinis įvykis ar asmuo, kuris kaip nors yra atžymėtas pašto ženkluose, mums yra įdomus ir tokias sukaktis mes turime atžymėti.

Mindaugas yra ant dviejų oro pašto ženklų, Scott C 55 ir C 56. Ant pirmojo ženklo jis vaizduojamas Saulės kautynėse, įvykusiose 1236 m., o ant antrojo ženklo yra Mindaugo vainikavimas 1253 m. Gaila, kad toje laidoje nebuvo išleista ženklių vaizduojančių Durbės kautynės 1260 m. ir Mindaugo mirtį. Tuomet būtų galima sakyti, kad ta serija apima svarbiausius Lietuvos istorijos įvykius. Istoriskai nėra įrodyta, kad Mindaugas asmeniškai būtų dalyvavęs Saulės ar Durbės kautynėse. Tačiau, kai vyko Saulės kautynės, Mindaugas jau buvo pradėjęs jungti Lietuviską žemės į vieną junginį, tad ir tos kautynės negalėjo būti be jo žinios ar paramos.

Durbės kautynės įvyko 1260 m., reikiama, jau gerokai po Mindaugo vainikavimo. Sunku tikėti, kad vienai žemaičiai būtų sumušę jungtines kalavijuočių, kryžiuo-

Mindaugas

Skulpt. Vyt. Kašubos kūrinys

čių ir danų karines pajėgas. Po Durbės kautynių kalavijuočių ordinas jau nebeatsigavo. Matyti, smūgis buvo toks didelis, kad iššaukė visą eilę sukilimų, sukilo ne tik kuršiai ir estai, bet ir prūsai. Prūsų sukilimas tęsėsi net 14 metų. Tačiau Mindaugui žuvus, Lietuvoje prasidėjo varžybos dėl valdžios ir niekas nebegalėjo suteikti sukilėliams rimtės paramos. Iš viso, Durbės kautynės reikėtų vertinti gal net daugiau, kaip Žalgirio, kadangi Žalgirio kautynių nuopelnus lenkai ir rusai bando sau prisavinėti.

Jeigu nebūtų buvę Durbės kautynių, klausimas ar iš viso būtų buvęs ir Žalgiris. Be to, politiskai Žalgirio laimėjimas nebuvę išnaudotas, nekaltant jau apie prūsus, nebuvo pasistengta net Klaipėdą atsiimti.

Kodėl aš teigiu, kad ta laida būtų galėjusi pavaizduoti svarbiausius Lietuvos istorijos įvykius. 1. Saulės ir Durbės kautynėse buvo suduotas smūgis germaniškam veržimuisi į rytus, ir jeigu ne Mindaugo žuvinimas, klausimas ar bebūtų reikėję Žalgirio. 2. Mindaugo vainikavimas. Nežiūrint kiek

Lietuvos valstybė buvo didelė ir galinga, tačiau tik vienintelis valdovas buvo vainikuotas. Dabartiniais laikais karaliai gal daugiau reikalingi kortose, negu valstybių sostuose. Tačiau tais laikais karūna simbolizavo pilną suverenumą. Be to, karališkas vainikas buvo gaunamas per popiežių ir jo davimas buvo kartu "de jure" ir "de facto" pripažinimas ir dar daugiau – tai buvo lyg priėmimas į "Jungtines Tautas." Mindaugas vainikuodamasis apsikrikštijo, kartu su juo apsikrikštijo ir žymesnieji di-

ru Vudkoku (Woodcock), kuris buvo baigęs Vienos konservatorijos vokalinių fakultetą, mediko profesiją užmetęs ir išgarsėjęs kaip puikus muzikos pedagogas. Jis turėjo absoliučią klausą ir labai mokėjo pastatyti balsus. Dr. Šliūpo paprašytas, dr. Vudkokas priėmė mane į savo dainavimo klasę. Kad aš tapau operos artistu, tai nemažas ir dr. Vudkoko nuopelnas. Jį visuomet prisimenu su dėkinumu.

Mano naujasis mokytojas buvo vidutinio ūgio, smaila nosim, plačia kakta, žilsterėjęs šatenas, karšto temperamento žmogus. Kartą, vienam studentui italui dainuojant, jis akompanavo, rūkydamas cigarą. Nors jis padarė jau kelias pastabas, studentas vis nepataikė pozicijos. Vudkokas griebė cigarą ir sviedė į savo mokinį – pataikė tiesiai į veidą, apipylė pelenais. Mes, sėdėjusieji ir stebėjusieji tą sceną, net aکتelėjome. Vudkokas pripuolė prie studento, ėmė jį bučiuoti.

– Atleisk, atleisk, – atsiprašinėjo jis.

Nemaža Amerikoje žinomų dainininkų yra Vudkoko mokiniai. Vienas jo mokinyš berniukas taip tobulai dainavo koloratūrinio balsu, kad jį buvo sunku atskirti nuo įžymiosios Gali Kurči koloratūrinio soprano.

Besimokydamas dainavimo, aš kiek galėdamas sekiau Europos karo eigą. Pradėjo sklisti kalbos, kad karas nesibaigs, kol Amerika įsikiš. Ir štai įsivėlė į karą ir Amerika. Prasidėjo mobilizacija. Pašaukė į kariuomenę ir mane, nors juridiskai ir neturėjo tokios teisės: aš nebuvau JAV pilietis. Mobilizavo prievarta, o skelbė, kad jaunuoliai stoja savanoriais į Amerikos kariuomenę.

Iš mūsų kvartalo vieną dieną pašaukė tryliką vyrų. Įteikė mums traukinio bilietus. Skirtą dieną ir valandą turėjome būti kareivių surinkimo dalinyje "Camp Meade Md." Mane į stoją palydėjo du mano gerieji draugai: Antanas Meškauskas-Miller ir Jonas Stepanauskas. Pastarajam palikau saugoti savo pianiną, baldus ir banko knygutę. Kitus mano bendrininkus lydėjo tėvai, seserys, broliai. Aš atsibučiuavau su draugais, susigraudinau. Man atrodė, kad žūsiu.

VIENYBĖ, 1963 m. gegužės 17 d.

Mes, naujokai, važiuojame vagone kartu su civiliais. Artėjant prie stovyklos, civilių keleivių kaip ir nebelieka. Kai kurie naujokai jau girti – dainuoja, šūkauja, nors išvykstant buvo įsakyta nuvažiuoti blaiviams ir į stovyklą nesivežti svaigalų.

Pabyrame iš vagonų kaip palaida banda. Štai pasirodo karininkas ir kareiviai, mėgina mus surikiuoti. Bet kur tau! Daugelis vos ant kojų pastovi. Tik staiga išgirstame revolverio šūvius ir karininko riksmą:

– Atminkite, kad jūs jau esate kariuomenėje!

Mes apmirštame. Susitvarkę sueiname į lagerius, aptvertus spygliuotų vielų tvora. Suskirsto mus po medinius, naujai sukaltus barakus. Man teko apsigyventi ant rajame aukšte. Gauname lovas, patalynę ir kita. Tvarkomės, ruošiamės gulti. Staiga laiptais triukšmingai atbėga karininkas su palydovais ir sušunka:

– Vienas kareivis laiptais nuriedėjo ir apalpo. Reikia degtinės jam atgaivinti, ar kas neturite?

Tai buvo geras būdas iš karto pas visus naujokus padaryti kratą. Degtinės niekas neturėjo – kelionėje buvo išgerta. Karininkas nusijuokė ir išėjo.

Kitą dieną apžiūrėjo mus gydytojai, patikrino dokumentus. Man kiša kartotekos blanką pasirašyti, kad savanoriškai stoju į JAV armiją.

– Aš savo noru nestojau, mane prievarta paėmė, – sakau. – Nesu Amerikos pilietis ir nepasirašysiu.

– Tada mes patys parašysim... – atsako.

Kariuomenėje būdamas, patekau į orkestrą. Dar Skrantone vargoninkaudamas, paaiškėjus, kad gali tekti paragauti kareiviškos duonos, aš nusipirkau triūbąaltą ir savamokslio vadovėlį. Užsidaręs bažnyčios rūsyje, kad niekas negirdėtų mano pučiamų falšyvyų gaidų, prie centrinio šildymo krosnies, užsidedęs elektros lempuotę, pūsdavau, kol išdindavo lūpos. Dažnai į rūšį, man nematant, užsukdavo klebonas. Pastovėjęs tarpduryje, jis palinguodavo galva ir parėjęs sakydavo savo šeimininkei:

– Kas tą jaunuolį verčia? Iš jo kada nors bus žmogus.

Bus daugiau

dikai. Jis buvo taip pramatantis politikas, kad sugebėjo atsisipirti Rygos vyskupo kėslams paimti Lietuvą į savo globą. Po pakartotino Mindaugo reikalavimo, Lietuvos vyskupija buvo išskirta iš Rygos metropolitito priklausomybės ir tuo būdu buvo padaryta pradžia Lietuvos bažnytinėi provincijai. 3. Mindaugo mirtis buvo tragiškiausias ir turėjęs skaudžiausių pasekmių Lietuvos istorijai įvykis. Šimtmečių bėgyje buvo daug įvykių, turėjusių skaudžias pasekmes, juos visus būtų sunku ir suminėti. Tačiau nei Jogailos vedybos, nei Kestučio nužudymas, ar Vytauto vainiko pavogimas ir net Liublino Unijos sudarymas, neturėjo tiek skaudžių pasekmių. Istoriniai įvykiai panašiai vyksta kaip branduolinė grandies reakcija. Vienas įvykis iššaukia kitą įvykį. Jeigu Mindaugo nebūtų nužudę, jo karališką vainiką būtų paveldėjęs vienas iš jo sūnų ir būtų likęs vainikuotas valdovas, sujungta valstybė ir Lietuvos bažnytinė provincija. Nebūtų reikėję priimti krikštą per lenkus tarpininkus ir Jadvygos "malonę." Taip pat nebūtų reikėję laukti beveik 700 metų iki bažnytinės provincijos atsteigimo. Istorija visų detalių neužfiksuoja, ypač mūsų istorijos šaltiniai gana skurdūs, bet Jogaila, greičiausiai besivaikydamas karališką vainiką, vedė Jadvygą. O Liublino Unija, tai buvo tik padėjimas taško ant šimtmečių sąvartoje įvykių istorinių faktų bei klaidų.

Gaila, bet nebuvo išleistų ženklų su Mažvydu ar Daukša, tad mes jų ir negalim filateliniškai paminėti. Reikia tikėtis, kad mūsų spauda juos plačiau paminės.

Kun. Antanas Strazdelis, Lietuvos vargo žmonių poetas, bei dainiuo gimė 1763 m. balandžio mėn. 4 d. Kadangi jis mėgo plaukti prieš srovę, tai nebuvo mėgiamas nei kunigys, nei dvarininkas. Jo kūrybą labai mėgo liaudis, tad daug jo sukurtų dainų tapo liaudies dainomis ir net sunku besusekti autorių. Labiausiai žinomas dėl savo giesmės: "Pulkim Ant Kelių." Jeigu Lietuva būtų laisva, tai 200 m. gimimo proga, gal būtų paminėtas pašto ženkluose.

Taip pat išeina ir su 1863 m. sukilimu. Jeigu Lietuva nebūtų nustojusį nepriklausomybę, tai šimtmečio proga, tur būt būtų išleidusi specialią laidą. Dabar mes neturime filatelinės medžiagos, surištos su 1863 m. sukilimu. Sukilimo rengėjai buvo išsiuntę atstovus į Paryžių ginklų užpirkimui, aišku, jie palaiškė susirašinėjimą su kraštu. Tai pat daugelis po nepavykusio sukilimo pabėgo į užsienius ir, aišku, rašė laiškus. Jeigu būtų pas ką tokie vokai, tai jau būtų filatelinė medžiaga, surišta su 1863 m. sukilimu. Tačiau kiekvienas vokas, kuris tik turi 1863 m. data, dar nėra istorinė sukilimo medžiaga.

Labai daug filatelinės medžiagos yra surišta su Klaipėda. Jeigu turėtume daugiau filatelistų, besidominčių Klaipėdos ženklais, tai tos medžiagos beveik užtektų atskirai parodai surengti. Apie Klaipėdos atvadavimą ir ženklus plačiau rašė p. L. Kairys, tad aš to klausimo ir nenagrinėsiu.

Dariaus – Girėno žygio proga buvo perspausdinti ženklai, taip pat buvo išleis-

Nukelta į 9 psl.

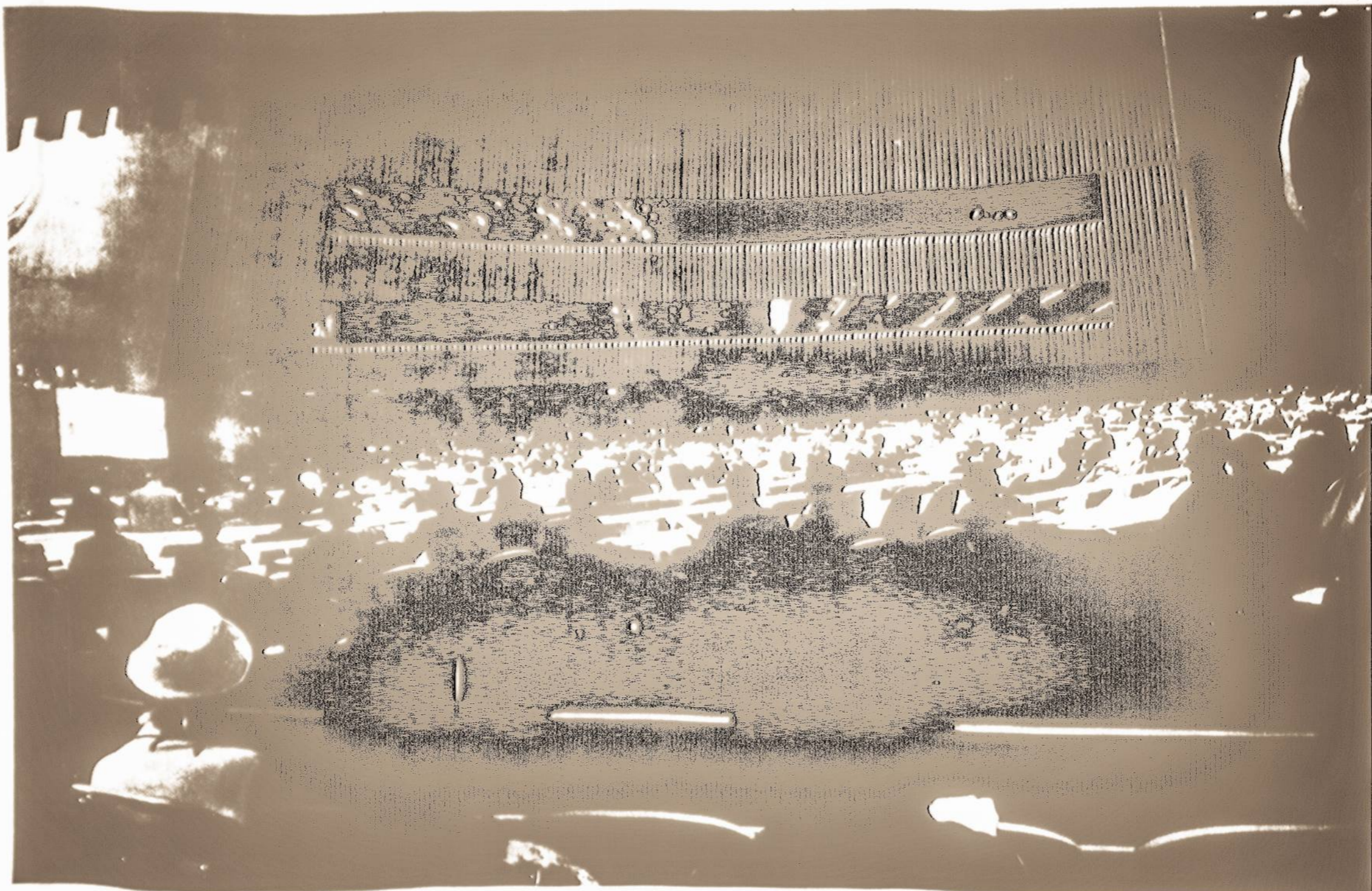
Jungtinėse Tautose

Popiežiaus autografuota Enciklika "Pacem in Terris" Jungtinėms Tautoms. Ją įteikia JT generaliniam sekretoriui U Thant specialus Popiežiaus atstovas, Belgijos primas kardinolas Suenens.

Į pačioje: bendras specialiosios sesijos vaizdas Jungtinėse Tautose.

UNATIŪNS NUOTRĀUKOS

Rimto amerikiečio brandūs žodžiai

Paskajoje Tufts u-to Teisės ir Diplomacijos Fakultetui senatorius Fullbright (JAV Senato užs. reik. komisijos galva) sakė, gyvenamas momentas krauna amerikiečiams pareigą būti stipriems ir kantriems. Sakė, žodis "nugalėti" puikiai skamba, bet ką ištikrųjų reiškia? Karo kurstytojai tiesmukai nepasako priemonės laimėti, bet, rodos, gana aišku, Sovietijos nepaklupdytų nei žaibinga diplomatija, nei šalta argumentacija, nei atominis karas.

Ką darytumėm laimėję? senatorius paklausė. Juk tektų milžino darbas: okupuoti plačius priešų plotus ir čia perauklėti milijonus gyventojų. Ar gi turime tiek išminties, vaizduotės ir geros širdies perdirbti pasaulį pagal savo aukštuosius doros principus, kitais žodžiais, pasaulį padaryti Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis? Du pasauliniai karai jau Vakarams įrodė kiek kainavo: Vakarams prarado vyravimą pasaulyje. Trečias pasaulinis karas civilizacijai būtų ne pergale, bet kapai.

Kas tai Vakarams darytina? Toliau vystyti savo aukštąją civilizaciją, kurios pavyzdžiai drąsintų net Sovietijoje pastebimas šaltinio galvojimo ir susikalbėjimo srovės. Aišku, čia vis tektų vartoti visas prieinamas politines, ekonomines, kultūrinės ir net kariškas priemones, įtikinti Sovietų viršūnes, kad sapnas pasaulį valdyti pavojingas ir nepasiekiamas. Vakarams jau šiaip jau Sovietijai nėra grėsmė, tik ima šiauštis, kai ši siekia ko nors pasigrobti, ar iš vidaus gręžti.

Senatoriaus Fullbright nuomone, po keleto metų įvyksianti žymi ir didelė galios persvara Vakarų naudai, nes galutinai apsipavidalins Bendroji Europos Rinka, įsigyvens Prancūzijos-Vokietijos bičiulystė, ir susidarys Atlantiko Bendruomenė. Vakarus stiprina, kas Rytus silpnina; tai išsilaisvinimas visos eilės nacionalistinių ir eko-

nominiai vis stiprėjančių tautinių valstybių. Demokratija Vakaruose vis plečiasi, kuomet komunizmas Rytuose tūpčioja vietoje.

Rytų-Vakarų ginčas, Fullbright mano, galiausiai išsispręs ne geležinės uždangos siena, bet tuo, kas dėsins viduje. Čia yra mūsų galioje būti stipriems ir kantriems, auklėti visas turimas aukštas civilizacijos vertybes, kiekviena proga drąsinant ir skatinant visas susikalbėjimo ir šaltinio galvojimo sroves, kurių nestokoja net Sovietijoje.

Specialioji sesija

Atkelta iš 1 psl.

to, kad visa eilė JT narių, jų tarpe Sovietų Sąjunga, Prancūzija ir kt., atsisako mokėti JT organų nustatytą mokestį JT kariuomenei Kongo ir Palestinoje ir daugelis narių vėluoja su savo narystės mokesčiais.

Ligšiol JT išlaidos Konge siekdavo 15 mil. dol. mėnesiui, tačiau dabar jau ketinama sumažinti iki 10 mil. dol., bet ir tai Jungtinėms Tautoms reikės pasirūpinti 33 mil. dol. suma tai kariuomenei išlaikyti nuo liepos iki pabaigos metų. Kariuomenės išlaikymas Palestinoje kaštuos papildomus devynis su puse mil. dol.

Nuo pereinamųjų metų liepos mėn. organizacija vertėsi iš specialaus fondo, atsiradusio bonus parduodant, bet ir tie bonai dar ne visi išpirkti ir dar apie 60 mil. dol. trūksta ligi jų nustatytosios 200 mil. dol. ribos.

Todėl dabar Jungtinėms Tautoms arba teks naujai apsimokėti arba suaktyvinti bonų pirkimą. Kitos išeities nėra.

Nelyginant simboliškai, specialiosios sesijos išvarkarėse, gegužės 13 d. Jungtinėse Tautose atsirado dokumentas, kuris visuotinai užgria šios tarptautinės organizacijos praktikuojamą taikos pasaulyje išlaikymo darbą. Manoma, kad moraliai jis tikrai gali prisidėti prie to, jog bus visuotinai sukrusta surasti finansų iš dabartinio akligatvio išeiti.

Tasai dokumentas — tai Popiežiaus Jono XXIII Enciklikos "Pacem in Terris" autografuotas nuorašas, skirtas Jungtinėms Tautoms. Ją specialiai įteikė Popiežiaus atstovas — Belgijos primas — kardinolas Suenens.

Yra visuotinai žinoma, kaip palankiai Jungtinės Tautos yra sutikusios Popiežiaus Encikliką, kurioje, tarp kitų dalykų, Popiežius didelį dėmesį skiria Jungtinėms Tautoms, Generalinis sekretorius U Thant, kuris pats yra budistas, yra pakartotinai viešai gyręs Popiežiaus nuomonę ir tvirtines, kad jina sutampanti ir su jo paties — gen. sekretoriaus nuomone.

Popiežius, kaip žinia, savo Enciklikoje yra kvietęs stiprinti Jungtines Tautos, kreipdamas dėmesį į tai, kad taikos reikalas yra bendras visų tautų reikalas.

Moterų Vienybės Pavasario balius

Jau daug metų kai Moterų Vienybė dirba lietuviškoje veikloje ir nemažai yra nuveikusi praeityje, prisidėdamos savo darbais ir aukomis. Nėra nė vieno susirinkimo, kuriame nebūtų kam nors skiriama, kad ir kukli auka. Ypatingo dėmesio Moterų Vienybė kreipia į jaunimą. Pav., kad ir praėjusiame susirinkime, M. V. 35 dol. paskyrė J. Matulaitienės vadovaujama tautinių šokių grupei, kuri vyksta į Chicago. Neužmiršta ir spaudos. Vienybei neseniai buvo paskirta 50 dol. auka. Pažymėtina, kad dabartinę Moterų Vienybę sudaro čia gimusios lietuvaitės: E.

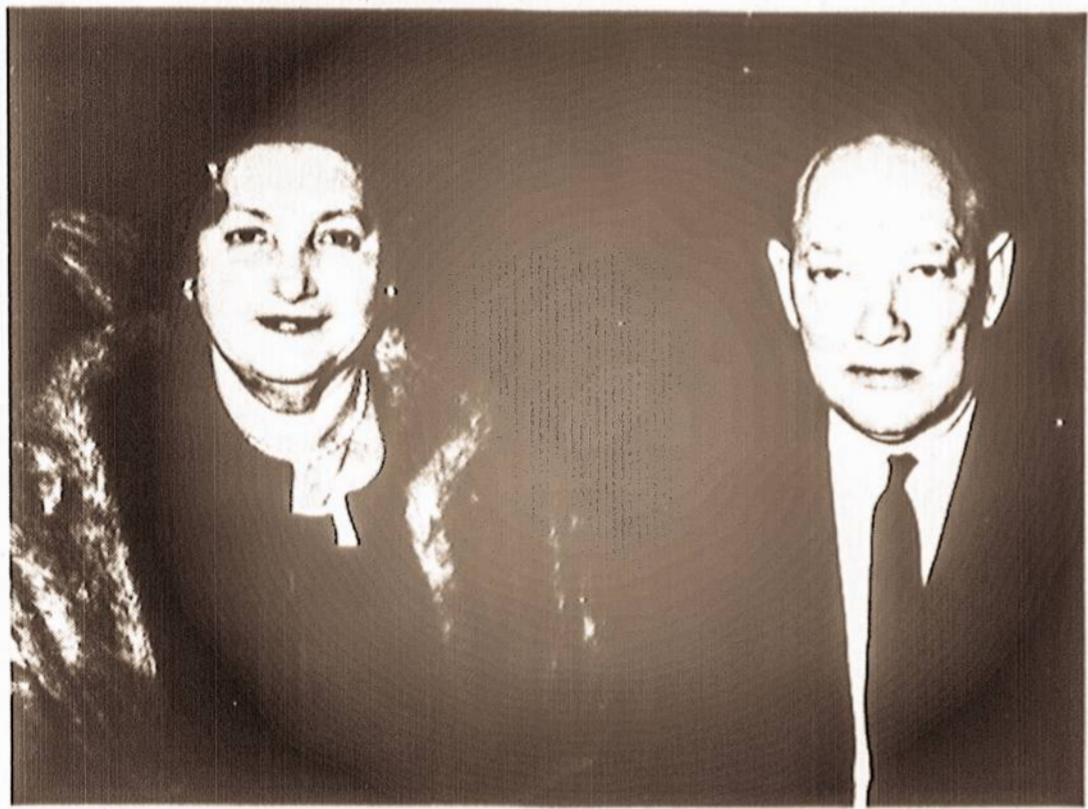
Kulber, Marytė Šalinskienė, Elena Venienė, Marija Buyokas ir Joana Briedienė, kurios energingai veikia organizacijoje. Negalima pamiršti ir M. V. šeimininkę O. Klimienę, kurie tiek daug darbo ir laiko skiria organizacijos reikalams.

Šiuo metu Moterų Vienybė ruošiasi Pavasario baliui, kuris įvyks birželio 1 d. Maspetho Lietuvių Piliečių Klube. Bus programa, šokių kontestas, laimėjimai, vaisės. Pradžią 8:30 val. p. p. Moterų Vienybė kviečia visus gausiai dalyvauti.

Rengimo Komisijos vardu,
I. M.

Vienybės atstovas ir redaktorius Chicagoje Edvardas Šulaitis praeitą savaitę galį viešėjęs New Yorke, redakcijoje susitinka su vienybiečiais Atkočaičiais. Iš k. į d.: Edvardas Šulaitis, E. Atkočaitienė, J. Atkočaitis ir jo motina P. Atkočaitienė. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Izabelė ir J. Misiūnai, pas kuriuos anądien buvo susirinkęs bičiulių būrelis ir atšventė Izabelės gintadienį. Birželio mėn. Misiūnai mini savo vedybų 49 metų sukaktį. Pažymėtina, kad Izabelė Misiūnienė yra veikli Moterų Vienybės narė ir vadovaus draugijos Pavasario balius programai birželio 1 d.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Minėtinos... sukaktys

Atkelta iš 7 psl.

ta oro pašto ženklų laida. Kadangi mūsų rengiama filatelijos paroda yra surišta su jų garbingu žygio minėjimu, tad manau, tuo reikalu bus dar daug rašoma.

Kan. Juozas Tumas-Vaižgantas buvo pagerbtas dviem pašto ženklais Scott 73-74. Jo visuomeninė veikla buvo labai plati-redaktorius, beletristas, dramaturgas, Pili-nas energijos ir entuziasmo, jis kitų veikloje neieškojo silpnų vietų, bei kabliukų. Jis daug lengviau pastebėdavo deimantikus, nei trūkumus. Mirė 1933 metais, balandžio 29 d., Kaune.

Pirmasis ir paskutinis Lietuvos prezidentas Antanas Smetona tragiškai žuvo 1943 m. sausio m. 9 d. - Cleveland, Ohio. Tad šiais metais suėjo 20 m. nuo jo tragiškos mirties. Filate-

listams ypač įdomus tuo atžvilgiu, kad jį randame ant daugelio ženklų, būtent: Scott 119B, 119C, 226-229, 283-285, 298-300, 306-309, 310-313, C45-46. Ar tiek daug ženklų reikėjo išleisti su prezidento atvaizdu, tai jau kitas reikalas. Tačiau daugelis, ypač mažesnės valstybės, dažnai leidžia ženklus su prezidentų atvaizdais. Tad Lietuva šiuo atveju nesudaro išimties. Jeigu jis ir nebūtų buvęs prezidentu, visvien būtų buvęs ant keliolikos ženklų. Taigi jo asmuo šiaip ar taip būtų surištas su lietuviškąja filatelija. Mes jį prisimename kaip kovotoją už lietuvių, rašytoją, redaktorių, valstybininką ir prezidentą. Neturime per daug didelių žmonių, tad kiekvieną, kuris kovoja ir dirbo lietuviškam reikalui, turime branginti ir prisiminti.

J. ŽYGAS

Izraelis pagerbė lietuvaite

Kiekvienais metais Vakarų Vokietijoje yra skelbiama t. v. brolybės savaitė, kurioje vokiečių spauda ir radijas iškelia nacių padarytas skriaudas žydų tautai ir ragina bei skatina, kad vokiečiai įsisažymintų jų tautos skolą žydams.

Kovo mėnesį įvykusioje tokioje savaitėje radijas kas dieną davė straipsnių visai kitokia forma, kaip iki šiol išskėlė per nacių laikus skriaudžiamų žydų globėjų ir gelbėtojų pavarde ir jų gelbėjimo būdus.

Čia buvo išskelti visų tautybių gelbėtojai; ukrainų vyskupas, vokiečių baronas ir daugelis kitų, jų tarpe ir lietuvaitė Ona Šimaitė. Savo paskaitų per radiją ciklą pradėjo kovo 14 d. Suedwestfunk Stutt-

garte 23 val. Šimaitės žyg-darbiais, išgelbstint apie 100 žydų vaikų Vilniuje iš tikros Ghetto bado mirties. Už tai buvo nacių pagauta ir pasodinta kacetan. Karui pasibaigus, iš kaceto išėjo gyva. Dabartiniu metu vieši su savo dukra Izraelyje, kur buvo pagerbta, kaip žydų tautos gelbėtoja ir buvo pasiūlyta jai pasilikti Izraelyje gyventi.

* Elena Vainiūnienė, Philadelphia Liberty Federal Banko sekretorė, buvo išvykusi į Chicago ir dalyvavo nacionaliniame "Society of Savings and Loan Controlllers" suvažiavime, kuris vyko Palmer House viešbutyje

* Leokadija Brazdienė Chicagoje įsigijo A. Ribokienės delikatesų krautuve, 2618 W. 71st Street. Ji yra Jaunimo Centro studentų ansamblio šokių mokytoja.

APIE VAIŠES

Nuo seno įvairiomis progomis žmonės vieni pas kitus svečiuojasi. Tai sena ir graži tradicija. Į tokias namuose ruošiamas valės paprastai susirenka kaimynai, draugai, bendradarbiai.

Kiekviena šeimininkė, ruošdama valės, turi taip susitvarkyti, kad labai nepavargtų, gamindama patiekalus, ir per daug neištuštintų šeimos biudžeto. Jeigu šeimininkė vos bepastovės ant kojų, kokios tada galės būti valės? O juk šeimininkės nuotalka - tai visų svečių nuotalka.

Savo ruožtu, svečiai dabar jau turėtų būti tiek kultūringi ir supratingi, kad į svečius einama linksmai ir kultūringai praleisti laiką, o ne be salko prisivalgyti ar dar blogiau prisigerti. Taip „prisivalgine“ svečiai kelias dienas jaučia galvos skausmus, negali valgyti ir dirbti.

Žmonės valės turėtų vertinti ne pagal jų brangumą ir patiekalų gausumą, ne pagal tai, kiek ir kokių gėrimų buvo išgerta, bet pagal valgių skoningą paruošimą, gerą jų suderinimą bei tinkamą patiekimą, jaukią aplinką, gerą to vakaro nuotalką.

Šeimininkė, iš savo pusės, per gausiai apklaidama stalą valgiais, žemina pati save, nes tuo tik parodo, kad svečių pomėgius prisivalgyti ar prisigerti labiau vertina, negu juos patius. Visa tai turi būti išgyvendinta.

Pastaruoju metu šeimyniško pobūdžio valsių stalas ruošiamas tik iš šaltų užkandžių ir saldžių patiekalų. Karštų patiekalų paruošimas labai ap sunkina šeimininkę ir atitraukia ją nuo bendros šventiškos to vakaro aplinkos. Užkandžiai turi būti įvairūs. Netinka, pavyzdžiui, vien tik mėsos užkandžiai. Valšėms reikia vartoti daugiau daržovinių patiekalų, kiaušinių, žuvies ir kitų valgių. Ruošiant mėsos patiekalus, reikia žiūrėti, kad nesikartotų panašūs produktai. Jei duodama veršiena ar šviežia kiaušiena, nebereikia rupintis paukštiena. Jei duodama paukštiena ir rukytas kumpis, tai veršieną palikime kitam kartui. Geriausia užkandžiams duoti porą patiekalų iš skirtingos mėsos. Niekada nereikia vienių valsių metu patiekti visa, ką sugebė paruošti.

Taip pat nereikia ap sunkinti valsių stalo gausiais saldžiais patiekalais. Geriau patiekti šaltų valsių ar valsių salotų bei kompotų, želatintuos valsius. Tai daug skaniau už tortus ar pyragaičius.

Netinka pristatyti ant stalo įvairiausių rūšių gėrimų. Tai rodo vien tik šeimininkės norą pademonstruoti savo turimų gėrimų asortimentą. Geriau jau vienių valsių metu panaudoti vienus gėrimus, o kitoms valšėms palikti kitus. Valšiant gėrimais, jokiu būdu negalima versti gerti, jei svečias nenori.

AR SAPNUOTI BŪTINA?

„Miegas be sapnų yra beveik toki pat blogybė, kaip ir nemiga“ - neseniai pareiškė vienas amerikiečių mokslininkas gydytojų psichiatrų draugijos posėdyje.

Gydytojas Kleitmanas su savo asistentu ištyrė paciento akies obuolio judėjimą miego metu. Specialus aparatas registravo menkiausias judesius, netgi užsimerkus vokams. Eksperimentuotojai nustatė, kad miegančio žmogaus akių obuoliai juda keletą kartų per naktį. Tas judėjimas trunka 10-20 minučių.

Tyrinėtojai nutarė, kad kiekvienas judesys atitinka kokį nors sapną ir tikrai, žmogus, pažadintas tuo momentu, kai jo akys judėjo patvirtino, kad tuo metu jis sapnavo.

Tik nedaugelis žmonių visiškai nesapnuoja arba sapnuoja labai retai. Daugumas sapnuoja kiekvieną naktį. Bandymai parodė, kad už miegus žmogus pirmiausia pasineria į nepazadinamą miegą - patį giliausią per visą naktį. Maždaug po valandos ar daugiau prasideda sapnai, kuriuos sapnuoja iki ryto.

Įdomiausia tai, kad žmogus, pažadintas tais momentais, kai jis pradėdavo sapnuoti, tą dieną būdavo neveiklus ir išvargęs, nors ir miegojęs 7-10 valandų. Tačiau, pažadinus jį tiek pat kartų, kai jis nesapnuodavo, neveiklumo ir nuovargio nepastebėta.

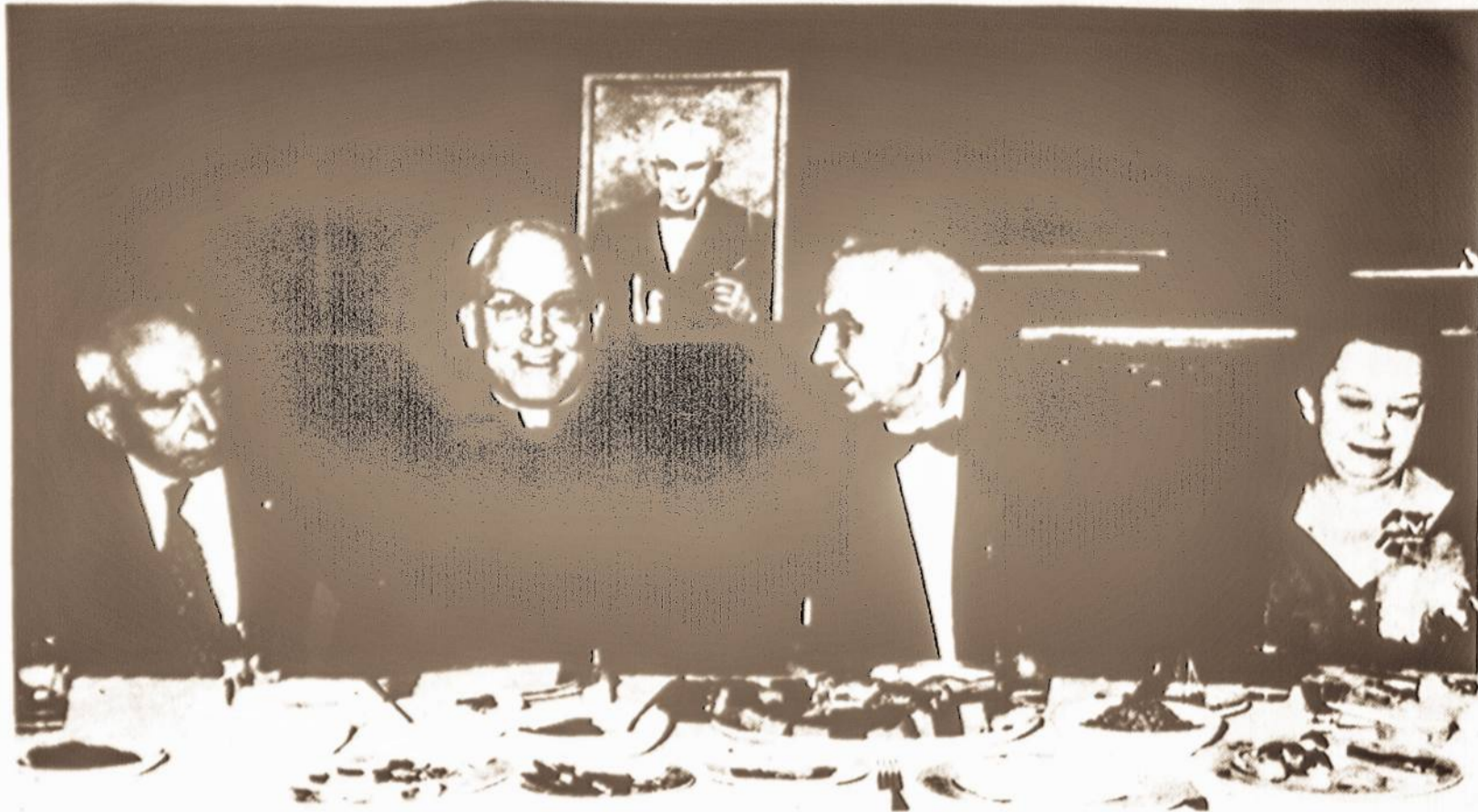
Tai, tyrinėtojai tvirtina, kad žmogus privalo ne tik miegoti, bet ir sapnuoti.

Moterų Vienybės PAVASARIO ŠOKIAI

Šeštadienį, BIRŽELIO 1 D.

MASPETHO PILIEČIŲ KLUBO SALĖJE
69-63 GRAND AVE. MASPETH, N. Y.

Šokiams gros Algio Štarolio Orkestras. Bus šokių kontestas ir kitokios įvairenybės. Bilieto kaina, įskaitant valgius - \$3.50. Bilietus galima iš anksto užsisakyti pas Moterų Vienybės nares ir pas Helen Venis, tel. VI 6-7433. Moterų Vienybė prašo visus gausiai dalyvauti. Pradžią 8:30 val. vakare.

Sukaktuvinininkas Vaclovas Alksninis prie vaišių stalo su par. klebonu prel. J. Balkūnu, savo žmona Gabriele ir broliu Vincu. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Pagerbė Vaclova Alksnini

Žinomas New Yorko Lietuvos veikėjas kap. Vaclovas Alksninis savo 60 m. amžiaus sukakties proga iškilmingai buvo pagerbtas praėjusią šeštadienį, gegužės 11 d., Maspetho lietuvių parapijos salėje.

J banketą atvyko per 120 kvietinių svečių, jų tarpe sukaktuvinininko žmona Gabriele, artimieji, giminės, eilė kunigų su prel. J. Balkūnu priešakyje, visą eilę buv. Lietuvos kariuomenės karininkų, gausybė bičiulių bei draugų iš plačios apylinkės.

Pagerbimo vakaras praėjo lietuviškos dainos ženklu. Rimtą programą atliko New Yorko vyrų oktetas, vadovaujamas Alekso Mrozinsko. Šio okteto, kuriame, be kitų, dainuoja sukaktuvinininko sūnus Vytautas, dainos buvo bene puiklausia dovana dainos entuziastui Vaclovui Alksniniui ir tuo pačiu pasigėrėtina vakaro programos dalis visiems svečiams.

Amerikos Lietuvių Legiono Dariaus ir Girėno I postas, įvertindamas sukaktuvinininkai nuopelnus Neprikl. Lietuvos kovose, Vaclovui Alksniniui įteikė Legiono garbės ženklą, kurį prisegė posto vadas kpt. Petras Jurgėla, prieš tai taręs jausmingą žodį.

Šia proga Vacl. Alksninis gavo daug dovanų. Ypač karštų plojimų buvo sukelta, įteikiant jubilato portretą, kurį su įsijautimu nupiešė Ylona Pesytė.

Sumaniai programą vedė Ant. Diržys, buvęs teisėjas Lietuvoje ir vienas iš artimųjų Alksninių bičiulių.

Sveikinimo kalbas pasakė: Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorke vardu — dr. Br. Nemickas, klebonas prel. J. Balkūnas, New Yorko Liet. Tarybos pirm. kap. Jurgis Kiaunė, Tautinės Sąjungos pirm. V. Abraitis, kap. A. Vakselis, Karlo red, kap. Z. Raulinaitis, buv. lietuvių kacetininkų vardu — kun.

Vytautas Pikturna, kun. Lekešius bei kiti.

Be to, buvo paskaitytas St. Jakšto eilėraštis, specialiai sukaktuvinininkui parašytas. Buvo gautas ir kitas eilėraštis, parašytas Prano Narvydo, Vėliau Ant. Diržys paskaitė sveikinimo telegramas bei laiškus.

— Aš tikiu, — kalbėjo V. Alksninis savo žodyje, — Lietuvos prisikėlimu į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą, ir šitai man duoda jėgų gyventi: — Sukaktuvinininkas taip pat prisiminė Tėvynėje gyvenančius tautiečius ir giliai vertino jų didvyriškumą.

Pagerbimą suruošė Amerikos Lietuvių Legiono Dariaus ir Girėno I posto ir Am. Lietuvių Tautinės Sąjungos I skyriaus sudarytas komitetas. Vaisėmis rūpinosi Antanas Kaunas.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI
Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 EIGHTH BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 LINDEN AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

Alksninio bičiuliai jo pagerbime: iš k. į d. K. Vasiliauskas, J. Valaitis, Prekerienė, Br. Oniūnas, V. Mrozinskienė, Oniūnienė, Vilutienė ir Vaišnoraitė.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

MOKSLO METŲ PABAIGA

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Pagal nusistovėjusią didžiojo V. Vokietijos dalyje tvarką, mokslo metai baigiami Velykų metu. Vasario 16 gimnazijoje keliameji egzaminai prasidėjo kovo viduryje ir tęsėsi iki balandžio 4 d., tuo pačiu metu nenutraukiant pamokų. Mokslo metų pabaigos Mokytojų Tarybos posėdis ir mokslo metų užbaigimo aktas įvyko balandžio 4 d. Pradedant VI klase, buvo padaryta griežta moksleivių atranka.

Mokslo metų užbaigimo akte buvo paskelbti 4 geriausiai gimnazijos mokiniai: Alfredas Starukas, keliamas į V klasę, Petras Vaitiekūnas į IX klasę, A. Alysaitė į IX klasę ir A. Hermanas — į VIII klasę. Ta pačia proga buvo įteikta buvusio gimnazijos direktoriaus A. Gledraičio dovanos geresiems vyresniųjų klasių liuanistams, kiekvienam po 5 dol.: B. Girdvainytei (VIII kl.) ir P. Vaitiekūnui (IX kl.).

1963/64 m. m. Vasario 16 gimnaziją lanko vėl apie 100 lietuvių vaikų. Jų didžioji dalis žemesnėse klasėse.

ABITURIENTŲ NESĖKMĖ

Šiais mokslo metais Vasario 16 gimnazija neišdavė nei vieno brandos atestato. Abitūros kandidatų nepatenkinamai parašė rašomuosius darbus. Blogiausi rezultatai atsiekė lotynų ir anglų kalbose ir matematikoje.

Egzaminų temos buvo ypatingai sunkios ir gimnazija savo nesėkme nėra vienintelė. Kai kuriose vietovėse dėl abitūros egzaminų nesėkmės buvo kilę didelių ginčų, pasiekusių net teismus.

Svarstoma galimybė iš viso panaikinti egzaminus Vokietijos gimnazijose, tuo pasekiant anglo-saksų kraštus. Atsižvelgiant į egzaminų rezultatus, gimnazijoje imtasi griežtų reformų, siekiant panaikinti nesėkmės priežastis.

MOKYTOJŲ PAKEITIMAI

Iš gimnazijos mokytojų paštraukia G. Cumming, dėstęs vyresnėse klasėse anglų kalbą ir W. Weiland, dėstęs vyresnėse klasėse vokiečių kalbą.

Pakviesti ir priimti šie nauji mokytojai: Antanas

Valuckis, gamtos-geografijos mokytojas, Heinz-Otto Haag anglų kalbos mokytojas vyresnėse klasėse ir Ursula Maneke vokiečių kalbos mokytoja.

STATYBOS PRADŽIA

Naujojo pastato statybos darbai gimnazijai jau pradėti. Žemės kasime darbus atliko 8591 LS kuopa, vadovaujama kr. valdybos sekretoriaus inž. kpt. Jono Valliūno, Rūsio cementavimo darbai pradedami Didžiąją savaitę. Iš vokiečių įstaigų statybai gaunama DM. 500,000. Likusioji suma turi būti sutekta iš lietuvių šaltinių.

DARBAI PARKE

Parkas tvarkomas pagal ats. majoro J. Černiaus projektą ir jo vadovybę. Darbuose talkininkauja 8591 LS kuopa, vadovaujama kpt. J. Valliūno ir 8593 LS kuopa, vadovaujama kpt. J. Venkaus.

Stambesnieji aukotojai BALFui balandžio mėn. buvo Philadelphia \$1,000, Scrantonas 168, N. Chicago 34, Clevelandas 200, Utica 54, Providence 55.

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Winter Garden Tavern Inc.

Vytautas Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras

Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suejimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

Vienybėčiai, kurie remia Vienybę

Vytautas Širvydas, Vienybės redaktorius, teisingai abipūdinio vienybėčius praėjusio numeryje, rašydamas, kad "senoji gvardija nepasidavė, nepalūžo ir iki paskutinių išlieka atkakliais lietuviais!"

Vienas iš tos "senosios gvardijos" yra J. Šiaučiūnas, prieš keletą metų iš Brooklyno išsikėlęs su žmona į ūki Ellenville, N. Y., vienas nuolatinių Vienybės bendradarbių ir rėmėjų, atsiųsdamas laikraščiu \$25 auką, rašo:

Žmogus reikalingas raginimo

Kai žmogus suauga kūnu ir protu, rodo, nereikėtų pašalinio asmens, kad jam nurodintų gyvenimo gaires ir primintų nepamiršti, kas jo gyvenimui yra įpinta. Bet taip nėra. Štai, ateina prezidento ar miesto pareigūnų rinkimas. Kiek čia būna šaukimo, raginimo: "Balsuokite, balsuokite." Žmogus, turintis teisę balsuoti, turėtų pats be raginimo žinoti, kad jo, kaip piliečio, pareiga balsuoti. Bet taip nėra.

Mes esame raginami skaityti knygas, raginami kovoti prieš nutautėjimą, raginami kovoti prieš Lietuvos pavergėjus, raginami aukoti laisvinimo reikalams. Ir taip raginimas seka raginimą, o tie raginimai atsoka nuo mūsų lyg žirniai nuo sienos.

Užsiprenumeruojame laikraštį, tiesa, pradžioje užsimokame, tačiau, kai reikia atnaujinti, be raginimo nei krūst. Laimė kada vieno raginimo užtenka. Jei skaitytojas nemano skirtis su laikraščiu, koks išskaitliavimas delsti?

Delsdamas darai skriaudą laikraščiu ir apkrauni administraciją bereikalingu darbu sluntinėjant raginimus.

Tiesa, pasitaiko pamiršti pusmečiui ir ilgiau. Sakyčiau, Vienybė neturėtų savo skaitytojų raginti, nes prieš siunčiamo adreso yra pažymėta data, kada prenumerata baigėsi. Tai labai praktiškas ir naudingas sumanymas.

Gerai Vienybė padarė, primindama mums, kad už mašinas "Skola ne rona neužgys," ir paragino prisidėti prie jos sumokėjimo. Galvojau: argi vienybėčiai bus toki nebyliai ir ši raginimą neišgirs? Jie išgirdo ir atsiliespė ne žodžiais, o darbais. Taigi, tik reikia paraginti, nes žmogus reikalingas raginimo.

J. ŠIAUČIŪNAS
Ellenville

Aukoja 64 dolerius

Jau keletą metų iš eilės, Vienybės skaitytojas ir rėmėjas iš Lawrence, Mass., J. Kancevičius atsiunčia po 64 dol. Tokią perlaidą iš J. Kancevičiaus Vienybė sulaukė gegužės 12 d. Savo laiške jis rašo:

"Siunčiu perlaidą \$64. Tai mano auka Vienybei, kurią skirkite tiems reikalams, kuriuos Jums svarbiausia apmokėti.

Dėl prenumeratos, tai parašykite man tada, kai pasibaigs -- 1972 m. birželio mėn.

Su tikra pagarba,
J. KANCEVIČIUS
Lawrence, Mass. "

Vincas Karpšlys, taip neseniai apmokėjęs prenumeratą ir aukojęs 10 dol., vėl

papildomai siunčia 30 dol. norėdamas, kad Vienybė greičiau išmokėtų skolas už mašinas. Vincas Karpšlys, siųsdamas papildomą auką, vėl Vienybei ir jos redaktoriams linki daug sėkmės.

Savo auka Vienybės fondui jungiasi Matas Mozūras iš Detroito, Mich.

Jis rašo:
Gerbiamosios Vienybės savaitraščio leidėjos: Su šiuo laišku siunčiu Jums mažą auką -- 10 dolerių, laikraščio reikalams. Labai noriu Jums padėti, tuot tarpu tik tiek tepajėgiu. Linkiu Jums geriausio pasisekimo.
MATAS MOZŪRAS
Detroit, Mich.

Kl. Tamulaitis iš Clearwater, Floridos, atnaujindamas savo prenumeratą trejiems metams rašo:

"Siunčiu perlaidą, atnaujindamas savo prenumeratą trims metams. Nuoširdžiai linkiu visiems redaktoriams geros sveikatos, laimės ir ilgiausių metų.
Su didele pagarba,
KL. TAMULAITIS
Clearwater, Florida "

Atnaujindami savo prenumeratą po 3 dol. aukojo ir šie skaitytojai:

K. Čeputis iš Grand Haven, Mich.; V. Podziūnas iš Glen Gardner, N. J.; K. Motūzas iš Richmond Hill, L.I.; V. Surma iš Paterson, N. J.; S. Aušrota iš San Diego, Cal.; J. Lazauskas iš Woodhaven, L. I.; J. Škėma iš Newark, N. J.; S. Šimoliūnas iš Endicott, N. Y.; J. A. Urbonas iš Dayton, Ohio.

Visiems aukotojams Vienybė nuoširdžiai dėkoja. Kitų aukotojų vardai bus paskelbti sekančiuose Vienybės numeruose.

Vienybietė P. Atkocaitienė, šiomis dienomis apsilankiusi redakcijoje, tapo nufotografuota prie Juozo Tysliavos nuotraukos. Ant lentynos matoma dėžutė žemės, kurios V. Tysliavienė parsivežė iš jo kapo Rasų kapinėse Vilniuje. P. Atkocaitienė savo apsilankymo proga apsinokėjo prenumeratą ir paaukojo Vienybės mašinų fondui. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gelės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAIN 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ora ir Jonas Valaičiai

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA

Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.

KOPLYCIA LAIDOTUVEMS

Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON

660 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

* J. V. Stilsono mirties metinių sukakties proga gegužės 11 d. Prano Bručo svetainėje Woodhavene surengta akademijs. Ją rengė LLD 7 LSS 19 kuopos, Minėjimui vadovavo LLD 7 kuopos pirmininkė Bronė Spūdienė. Kalbėtojų tarpe buvo J. Vilkaitis, K. Bielinis, J. Buivydas, dr. Dagys, Jonas Harmanas iš Floridos ir kt. Po oficialios dalies buvo kavutė. Minėjime, šalia velionio draugų, dalyvavo ir jo našlė Natalija su dukra, žentu ir anūku.

* Edvardas Šulaitis, Vienybės redaktorius ir jos atstovas Chicagoje, savo atostogų metu keletą dienų lankėsi New Yorke. Vienybėje buvo plačiau pasitarta paties laikraščio reikalais, o taip pat buvo susidaryę progų susitikti ir su didesniu būriu Vienybės bičiulių bei bendradarbių. Prieš sugrįždamas į Chicago, red. Šulaitis apsilankė ir Jungtinėse Tautose, kur kaip tik buvo ketvirtoji specialioji sesija.

* Vladas Baltrušaitis, prieš porą savaitių atsikreipęs į balsingus New Yorko vyrus, kviesdamas juos į chorą, rado neblogą atgarsio. Pereitą savaitgalį įvykusiame susirinkime sudarytas choro organizacinis komitetas. Pirmosios repeticijos renkamosi gegužės 26 d., sekmadienį, 7 val. vakare Atletų Klubu salėje. Smulkesnių informacijų teikia pats choro iniciatorius Tel. EV 4-3440.

* Pavasario koncertas ir balius, rengiamas Jokūbo Stuko radijo programos ir rėmėjų klubo, įvyksta Webster Hall šį sekmadienį, gegužės 19 d. Pradžią 4 val. popiet. Bus įdomi meninė programa. Programai vadovauja akt. Kazys Vasiliauskas.

* New Yorko tautininkai rengiasi savo Sąjungos seimui, kuris gegužės 31-birželio 1 dienomis šaukiamas St. Louis, Mo. Pagrindiniais pranešėjais bus Sąjungos pirm. Vyt. Abraitis ir ižd. Pov. Ališauskas. Taip pat newyorkiečiai dr. Br. Nemickas ir E. Čekienė darys pranešimus Lietuvos laisvinimo reikalais. Sąjungos įstatų keitimo klausimą referuos vicepirm. Ant. Senikas, o dr. Vacl. Paprockas dalyvaus diskusijose dėl bendradarbiavimo su kraštu.

* Mykolo Cibo vadovaujamas Brooklyno Operetės choras koncertuos newyorkiečiams gegužės 25 d. Apieškimu par. salėje. Kartu su choru programoje dalyvauja ir kanadietis solistas Vaclovas Verikaitis bei Irena Stankūnaitė iš New Jersey.

* Povilas Raišys, gyvenęs East New Yorke, netoli Vienybės, ilgametis jos skaitytojas, pasimirė gegužės 4 d. Nuliūdime liko žmona Adelė.

* Justinas Marcinkevičius, poetas, ir Ped. Instituto dėstytojas Sigitas Kregždė, praleidę Amerikoje mėnesį laiką, kartu su kitais 25 sovietų turistinės grupės nariais, gegužės 16 d. ryte išskrido iš New Yorko per Paryžių į Maskvą, o paskui -- į Vilnių.

* Leonardas Žitkus ir Vincas Jonikas savo poezijos skaitys gegužės 18 d. Liet. Atletų klube įvyksiančiame Liet. Veteranų Sąjungos susirinkime. Pradžią 7 val. vakare.

* Valerija Tysliavienė gegužės 17 d. dalyvavo New Yorko Overseas Press Club patalpose įvykusioje spaudos konferencijoje. Buvo informuojama apie "Laisvės paviljoną" Pasaulinėje parodoje. Konferenciją rengė Freedom Pavilion Committee. Plačiau kitame Vienybės nr.

Santariečių diskusijų dalyviai: iš k. į d.: Vyt. Valaitis, L. Sabaliūnas, D. Bulgarauskaitė, J. Miklovas ir S. Šimoliūnas. Ed. Šulaičio nuotrauka

Jaunosios kartos ieškojimai

New Yorko Santaros su-ruoštamė diskusijų vakare gegužės 11 d. jaunosios kartos atstovai metė žvilgsnį patys į save ir į santykius su vyresniaisiais.

Apie 50 asmenų, susirinkusių į Festival restorano (sav. V. Steponis) patalpas, su dėmesiu klausėsi 4 pagrindinių diskusijų dalyvių gauna konstruktyvių pastabų, o kai kurie vėliau gavo progos įterpti ir savo nuomones.

Patį diskusijų tema -- "Jaunoji karta, jos galimybės ir uždaviniai" davė pla-

čią dirvą nuomonių reiškimui, tad nenuostabu, kad apie 3 valandas užtrukusiame pokalbyje, atrodė, ji tik tegalėjo būti paviršutiniškai paliesta.

Dalia Bulgarauskaitė, Juozas Miklovas, Saulius Šimoliūnas ir Vytautas Valaitis, kurie atstovavo skirtingas ideologines grupes, moderuojant Leonui Sabaliūnui, buvo kiek skirtingi ir savo pažiūrose į gvildenamus klausimus.

Konkrečiausias savo pastabose buvo V. Valaitis, kuris aktyviausiai pasisakė

už ieškojimus ir nesustingimą lietuviškoje veikloje. Jo nuomone, lietuviams reikia IV-jo fronto, kuris ir būtų pagrįstas ieškojimu, naujų kelių grindimu.

Kalbėtojas davė pavyzdį apie specialias vienuoles Romoje, kurios specialiu popiežiaus leidimu, nepriėjo dėti vienuoliškų drabužių. Jų tikslas -- Romoje besilankančius kitatikius vedžioti po miestą, aiškinti jiems savo pažiūras ir bandyti anuos palenkti katalikybėn. Vienuolių motto -- "Jeigu galėtumei atversti žmogų, privalėtume eiti ir su velniu degtinės gerti."

Tokia apaštališka dvasia, kalbėjo nuomone, yra reikalinga visur -- ne tik mūsų "užsienio politikoje," bet ir organizaviniame bei tarporganizaciniame veikime ir bendravime.

V. Valaitis, būdingu prieštaravimu apaštališkai dvasiai bei bendram darbui, nurodė Draugo dienraštyje neseniai tilpusį rašinį apie "lietuviybės duobkasių." Jo pacituotos eilutės leido padaryti išvadą, jog Draugo bendradarbis savo rašinį nukopijavo iš komunistinės Tiesos, tepakeisdamas tik adresatą.

Saulius Šimoliūnas, atsakydamas į klausimą: ar jaunoji karta yra pakeliui į bendrojo darbo kelią, pažymėjo:

"Artėjame vienas prie kito. Einame prie bendros kartos kelio. Kaip tai greičiau pasiekti -- lengvo atsakymo nėra. Reikia bendro laikraščio su geromis iliustracijomis, gerais straipsniais ir drąsos pareiškimuose. Reikia jėgos, gyvybės. Mūsų tarpe yra nemaža noro ieškoti to, kas mus išskirtų kaip savitą kartą."

Diskusijose iš publikos dalyvavo: chicagietis Gabrieliūs Gedvila, Jonas Ulėnas, Algis Gureckas, Vanda Gegevičiūtė (iš Cicero, Ill.) Juozas Audėnas, Vincas Rastenis, Vytautas Ignas, Emilija Rastenenė.

Publikos tarpe senesnių veidų kaip ir nebuvo. Pasigęsta ir didesnio jaunųjų būrio. Jiems čia būtų buvusi gera proga išgirsti įdomių minčių, liečiančių juos pačius ir jų padėtį lietuviškoje visuomenėje.

Iš New Yorko Santaros pirm. Sauliaus Šimoliūno patirta, jog panašių diskusijų vakarų šiais metais yra numatyta surengti apie 10. Jie tęstųsi net ir vasaros mėnesiais.

Būtų gražu, jog newyorkiečiai rengėjų pastangas visokeriopai paremtų. E. Š.

Mirė Jurgis Diržys

Gegužės 11 d. New Yorke pasimirė vietos lietuviams gerai žinomas lietuviybės rėmėjas, patriotas, ilgametis siuvėjų kontraktorius Jurgis Diržys, ką tik užbaigęs 70 amžiaus metų.

Velionis buvo palaidotas šv. Jono kapinėse gegužės 15 d., po gedulingų pamaldų Apieškimu par. bažnyčioje, jo palaikus į kapus palydint giminėms ir draugams bei pažįstamiems, daugiau kaip 50 automobilių. Į kapus velionį palydėjo kun. Račkauskas ir vargonininkas Vl. Baltru-

Velionis Jurgis Diržys

J. N. Tysliavos nuotrauka

šaitis. Laidotuvėmis rūpinosi Juozo Garšvos įstaiga. Vėliau Maspetho Piliėčių Klube įvyko pietūs.

Velionio liūdėdama liko jo žmona, du sūnūs -- Stasys ir Jurgis, dukra Eleonora, brolis Jonas (jis buvo specialiai atvykęs į laidotuves iš Floridos), uošvienė Ona Stankienė, gyv. kartu su Diržiais. Be to, Lietuvoje yra likę velionio brolis, sesuo ir kiti giminės.

Iš Lietuvos Diržys į Ameriką buvo atvykęs prieš 50 metų tiesiai į New Yorką ir jame visą laiką gyveno. Kilęs iš Paberežių kaimo, Skimonių par., nuo Utenos, New Yorke priklausė šv. Jurgio draugijai, Maspetho Piliėčių klubams ir eilėi kitų draugijų, kurių veikloje gyvai dalyvavo ir rėmė visus gerus lietuviškus sumanymus ir darbus. Tebūnie jam lengva Amerikos žemė.

Jurgį Diržį palydint amžinam poilsiui. Viduryje (juodai apsirengusi) velionio našlė Marija Diržienė. Jos dešinėje jaunas Juozas Garšva. Kairėje J. Diržio brolis, Mildred Mitchell ir kiti artimieji bei draugai. Walter Sinus nuotrauka